

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
reținut.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas, Hansrich
Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Dammeser. In Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat. In
București: Agence Eavas, Suc-
cursale de Roumanie; In Ham-
burg: Karoyn & Loebmann.
Prețul inserțiunilor: o serie
garmond pe o coloană 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 18)

„Gazeta” iese în săptămânul di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 80, etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dăruți în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 99.—Anul LIX.

Brașov, Duminecă, 5 (17) Mai

1896.

S'a adevărit...

Scirea, ce-am adus-o în nume-
rul trecut de Duminecă, că guver-
nul unguresc e hotărât a opri ține-
rea conferenței naționale, ce fusese
conchiămată la Sibiu, s'a adevărit
pe deplin.

Mai întâiu au tipat foile ofici-
oase din Budapesta, că țera ungu-
rescă e în primejdiă, decă se vor
aduna Românii la Sibiu. In urmă a
venit poruncă la primăria din Sibiu,
ca nu cum-va să dea voiă să se țină
conferența, ér primarul, mărturisind,
că i-s'a poruncit de mai sus, a răs-
puns la arătarea făcută de convoca-
torul Rațiu, că: nu permite ținerea
adunării românesce, „fiind-că în Un-
garia nu-i ertat să se pōtă consfătu-
ri să se pōtă organiza Românii pe
basă națională, și fiind-că au fost
convocați numai Românii, ca și
când aceștia ar avé drept să re-
presenteze o națiă deosebită în Un-
garia”.

Asta-i pe scurt oglinda „înțelep-
ciunei” și a „inimei largi” a celor
dela stăpânirea ungurescă.

Din Hațeg, cum se va vedé
dintr'o corespondență, ce-o publicăm
mai jos, ni-se vestesce, că acolo s'a
serbat mileniul și cu o reprezentațiă
teatrală, a căreia culme a fost ur-
mătōrea înfățișare alegorică: Un-
garia apare pe scenă gătită, inbro-
bodită, îngâmfată și răsăfată, c'un
aer vesel de poruncitōre, pe când
în jurul ei s'arată una după alta, ca
nisce slujitōre, o Româncă, o Sâr-
bōică și o Tēută (Slovacă), carî se
închină stăpânei.

Asta-i icōna stărilor striste și
nenorocite dela noi. Dér nu-i desē-

vărsită, căci nu arată și suferințele,
ce trebuie să le indure acele ființe
menite a sluji poftelor tiranice ale
stăpânei, atât de increțute și răs-
fătate.

Până mai erî alaltăeri ne tot
scoteau ochii cei dela putere spu-
indu-ne, că legile aduse la 1868 ne
dau destulă libertate, ca să ne cul-
tivăm în limba noastră în școlă și
biserică, și că numai conducerea po-
litică trebuie să-o lăsăm pe mâna și
pe sufletul lor. Ba la încheierea die-
tei din 1868 însu-și Majestatea sa
asigura în discursul tronului, că s'a
creat o basă, pe care să se pōtă
desvolta și cultiva liber în limba lor
și naționalitățile nemaghiare.

Dér 26 de ani de domnire au
schimbat cumplit gândul Maghiari-
lor. Din ce în ce guvernele ungu-
resce s'au arătat mai vrăjmașe față
cu acea desvoltare a popōrelor ne-
maghiare în cultura lor națională.
De legea de naționalitate nici n'au
voit să țină sēmă, și mai întâiu au
ciocărtit-o când la 1879 au adus le-
gea, care impune limba maghiară
în școlile populare. De aci încolo
măsurile de maghiarisare s'au in-
tins ca pecinginea, până ce ajunse-
răm la halul de astădi, când suntem
în adevăratul înțeles al cuvântului
iobagii limbei și „culturei” ungu-
resce.

Odată porniți pe povorniș, stă-
pânitorii unguri nu s'au mai putut
opri, și tot mai mult i-a îmbetat
și amētit fanatismul lor de rassă
asiatic.

Culmeași-au ajuns'onisuințele de ma-
ghiarisare astădi, când, cum vădurăm,
a venit înaltă poruncă dela guvern,
că Românilor nu le mai este iertat

nici să se consfătuiască cu Românii,
că numai cu Maghiarii și cu Jidovii
se mai pot înțelege la un loc, căci în
acest stat nu se recunosc a mai fi
alte interese de apărât și de culti-
vat, decât cele maghiaro-jidovesce.

Nu mai sunt dér interese de
cultură a limbei și a naționalității
române. Ceea ce s'a spus în legile
dela 1868, ceea ce a asigurat însu-
și purtătorul corōnei unguresce,
au fost numai o șagă. Limba și cul-
tura românescă, ce ne dau dreptul
de-a ne stătuți și noi împreună Românii
cu Românii, le-au mâncat vēcolacii
mileniului!

De n'ar fi atât de triste urmă-
rile îngâmfării și nebuniei maghia-
risatorilor despotice, ar trebui să
pufnim de ris, vedēnd cum voiesc
ei să-și întărescă rădēcina rasei lor,
care nici după o miă de ani încă
nu a prins cum se cade în pămēn-
tul culturai europene.

Dér, orî cum ar fi, Românul,
care nu de o miă, ci de un timp
indoit atât de îndelungat a privit în
fața atător primejdii fără ca să se
pērdă, n'are a se mai teme ađi, de-
cât numai de neînțelegerile și des-
binările din sinul fraților săi. De
vom fi uniți între noi și țari în cre-
dința marelui viitor, ce ne suride,
noi Românii vom ride numai de
nebuniile milenare ale contrariilor
noștri.

Revista politică.

La incidentele din Serbia. Minis-
trul- președinte sêrbesc Novacovic
a adresat o circulară cătră toți re-
presentanții Serbiei în străinătate,
în care accentuază, că guvernul sêr-

besc a încercat tōte mijlōcele pen-
de-a năduși ura, pe care o nutresce
poporul sêrbesc față cu Ungaria,
dér durere, n'a fost în stare să facă
acēsta. La arderea stégului maghiar
pōrtă în prima liniă vină guvernul
ungar, care în sumeția și fudulia sa a
pus în programul milenar închina-
rea stégului și a emblemei sêrbesci.
In fine Novacovic spune în circu-
lară, că la tōte acestea se mai
adaoge apoi și tractarea vitregă a Sêr-
bilor din Ungaria, decî nu e mirare, că
poporul sêrbesc e înversunat contra Ma-
ghiarilor. Se anunță mai departe din
Belgrad, că regele Alexandru cu tot
prețul voiesc să împedec pentru pre-
sent repășirea ministerului-Novaco-
vic, ca nu cum-va împrejurarea acēsta
să fî privită ca o satisfacțiă Ungariei.

*
Incoronarea Țarului Rusiei. In
Mosca se fac în continū fōrte
mari pregătiri pentru serbarea inco-
ronării părechei imperiale rusesce.
Ministrul de interne rusesce a dat
deja ordin, ca autoritățile să-și aș-
tērnă tōte scrisorile oficiose în Mos-
cva, unde se va face încoronarea, și
unde se mută de pe acum minis-
teriile și autoritățile mai înalte. La
încoronare sunt așteptați peste un
milion de streini; drumurile tōte se
pavéză din nou, casele se coloréză,
și necontentit trebuie să se formeze
trenuri estra-ordinare din cauza cir-
culațiunei vii. Țarul a destinat 16
miliōne ruble pentru speșele inco-
ronării; speșele deputațiunilor se urcă
la 44 miliōne ruble, și se crede, că
peste tot serbările vor pune în Mos-
cva în circulațiă 150 miliōne ruble.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Predealul.

Comuna Predeal din valea Prahovei,
aședată în una din cele mai frumoșe posi-
țiuni ale Țerei românesce, merge cu pași
repēdi spre progres.

Nu sunt nici 50 ani de când a început
a ființa ca cătun lipit de Sinaia, și nici
11 ani de când ființeză ca comună rurală
de sine stătătōre, și cu tōte astea, în acest
timp scurt, a ajuns a fi în multe privințe
model, nu numai pentru comunele rurale
din întrēga țēră, ci chiar pentru multe din
comunele urbane.

Locuitorii acestei comune, fiă cei sta-
bili aci, fiă diferiții funcționari ai căilor fe-
rate, bisericei, școlilor și ai diferitelor in-
stituțiuni, toți cu toții se luptă să facă
ceva bun pentru înfrumșetarea și propășirea
comunei în tōte direcțiunile posibile. Pōte
curățenia aerului de munte curăță în ini-
mile tuturor persōnelor cu dor de muncă in-
vidiile și urile personale, cari, ca în orî-ce
localitate, nu pot lipsi, și când e vorba de
cestiuni capitale, cestiuni de interes gene-
ral, își premenesc inima cu haina de sêr-
bătōre a binelui și îi vedî pe toți grămă-
diți la olaltă, lucrând și ducēnd tot-dēuna
înainte cu bun succes operele începute.

Nu-i mai puțin adevărat, că Adminis-
trațiă Domeniului Corōnei, Casa Regală,
funcționarii administrațiiei publice mari și

micî au dat tot-dēuna un concurs deosebit
acestei comuni.

Nu voiu să laud comuna Predeal, căci
nu acesta este scopul prezentului articol,
dér judece orî-cine fără pasiune, decă o co-
mună rurală încă tineră nu merită laudă,
când ea posedă: 4 școli, din cari două în-
destrate cu ateliere școlare de lucru, con-
duse de 4 învățatori, 2 învățătōre și un
măestru de lucru, o Mănăstire și o biserică
Regală, trei gări și o vamă internațională,
o fabrică de postav, una de hârtiă, una de
sticlăriă, una de bețe de chibrituri, mai
multe de firistrea, fabrici de var alb și ne-
gru, fabrici de brânțeturî, fabrică de sa-
lam, fabrică de cărămidă, un sanatoriu
pentru studenți, carieri bogate de pētră,
drumuri funiculare etc. etc. Ba ceva mai
mult, la gara Predeal prin stăruința func-
ționarilor, în cap cu neobositul șef D-nul
Romulus Bêrsan, s'a construit o baie cu
abur cum rar găsesce. — Ce să mai vorbesc
de celelalte construcțiuni!? Vilele Adminis-
trațiiei Domeniului Corōnei, ale Casei Re-
gale, mulțimea hotelurilor și chiar casele
locuitorilor, mai tōte în stil nou și plăcut,
fac din acēsta vale îngustă a Prahovei o
adevărată panoramă.

Pe teren cultural, fără să mai vorbesc
de școlē și corurile lor, dér comuna Pre-
deal posedă deja de 4 ani o secțiune ș
„Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Ro-
mânilor”, o societate de cântări „Concordia”
în Azuga, un comitet pentru înfrumșetarea

comunei, și e în ajun de-a înființa o so-
cietate economică, care să lucreze într'o
direcțiune cu totul nouă, înfrumșetarea ace-
stei comuni. — Și când te gândesce, că tōte
acestea s'au făcut într'un timp așa de scurt,
vrēnd nevrēnd, trebuie să admii, că pe
acēstă vale, în întrēgă comuna Predeal,
esistă o mișcare viă, o mișcare demnă de
imitat.

Cine a cetit scrierea D-lui I. G. Ba-
beș intitulată „Din plaiul Peșcul” își pōte
face o idee de ce a fost și, întru cât-va,
de ce e Predealul, totuși ca să se pōtă con-
vinge cine-va de minunățiile naturii, com-
binate cu activitatea și sagacitatea spiri-
tului omenesc, trebuie să le vadă aidoma,
ca să-i rămână o suvenire plăcută, pe care
să n'o mai uite nici-odată.

Dér să viu la cestiune, căci cum am
spus mai sus, nu ca să laud comuna Pre-
deal a fost scopul meu, ci ca să arēt în
trécēt, că și dama, femeia Predelēnă, n'a
voit să rămână un moment mai jos ca so-
țul ei.

Simțită de necesară în tōtă lumea
cultura cât mai raționată a femeii, s'a în-
ființat anii trecuți în Bucuresce prima so-
cietate pentru cultura profesională a femeii.
Acēstă societate, care orî-ce s'ar dice, are
un ideal fōrte măreț, până anul acesta nu
și-a făcut secțiunî și în alte orașe mari, pe
cari țēră noastră le are, adecă voiu să dic,
că damele din orașele, cari după Bucuresce
sunt mai populate în țēră noastră, nu s'au

grăbit să imiteze centru. Și cum să nu
admir eu, dér, activitatea, silința nobilă a
Dōmnelor din Predeal, când ele au reușit
să înființeze aici, în creerul munților, a
doua secțiune a societăței pentru cultura
profesională a femeii, căreia i-au dat cel
mai frumos și mai potrivit nume pentru
acēstă vale, atât de mult cântată de o fe-
meiă română, i-au dat numele „Carmen
Sylva”.

Era o plăcere, un ce vrednic de ad-
mirat, cum Dōmnele din comitetul de ini-
țiativă, alergau în sus și în jos, compli-
mentau, visitau, serviau, chiar pe tōte ce-
lelalte Dōmne, numai și numai spre a-le
vedé cât mai curēnd grupate în jurul
aceleasî idei, numai spre a vedé realizat
scopul ce urmăreau: înființarea unei sec-
țiuni, a societăței damelor, în Predeal.

D-na Kivu Ionescu, împreună cu Dōm-
nele Igi osianu, Mihăilescu și Cristescu, in-
stituite în comitet de inițiativă, au putut
în fine să inscrie un număr de peste 45
membre și 12 membri, cu cari apoi au rea-
lizat înființarea secțiunei.

In sala de așteptare clasa I a gării
Predeal, din seculul frumos erau adunate,
în ziua de 8 Februarie, aprōpe tot ce co-
muna Predeal are mai bun, fiă ca pozițiune
socială, fiă ca cultură și instrucțiune, dōmne
și domnișōre, tōte gata a dovedit, că fe-
meia când voiesc, pōte să se ridice în sfe-
rile mai înalte.

Dōmna Găvănescu, Președinta comi-

Serbarea Mileniului printre Români.

(Coresp. part. ale „Gaz. Trans.“)

Hațeg, 14 Maiu 1896.

Onorată Redacțiune! La noi festivitățile millenare, arangiate la comandă, câte-va zile șau decurs în liniște, fără de a fi conturbate de nimic. Așa, că se le iau pe rând, amintesc, că în 9 Maiu au fost festivitățile școlare, cari s'au arangiat de către școlile comunale în institutul școlii de fețițe, conduse de călugărițe.

La această festivitate școlară s'au produs cu o piesă intitulată „Răgalom“, în care piesă câte un actor a reprezentat: *Hungaria, Serbăcia, Româna și Tăuta. Hungaria era dominantă, pe când celelalte în rolul lor se închinau Hungariei, ca subjugate. La aceste festivități cu părere de rău trebuie să spun, că și câteva dōmne române nu s'au rușinat a lua parte, ba învățătorica română din loc în tablou a reprezentat pe Rozgonyi Cecilia, ce scandal!*

La festivitățile bisericesci de Duminică au luat parte numai funcționarii și jidano-maghiarimea. În biserica română gr. cat., afară de preot și cantor, *numai învățătorul a fost prezent, în cea gr. orient. erau numai preotul și cantorul cu două dōmne pline de curiositate.*

În fine amintesc, că din 9 Maiu casele maghiarilor au fost în continuu împodobite cu stéguri unguresci. Aceste stéguri două zile s'au bucurat de liniște, dēr în 11 Maiu nisece făptuitorul necunoscutu au luat jos tricolorul maghiar dela școla maghiară l'au rupt și l'au împărțit în deosebite locuri, dēră cu deosebire au fost împărțiiți din el Maghiarii, cari nu au arborat tricolorul.

Poliția din loc, în frunte cu căpitanul său Lenkes, au pornit o gōnă ne mai pomenită în contra făptuitorilor. În 12 Maiu d-l căpitan, însoțit de scriitorul Tocaciu, și strajameșterul gendarmilor Pauer au colindat din birt în birt pentru ași aduna date, că cine când s'a dus acasă? Această procedură a poliției era atât de comică, încât omul nu se putea stăpâni de-a nu compătimi pe d-l căpitan.

În urmă, *simply numai pe bănueli, ieri au fost deținuți 4 tineri români de către d-l polițai căpitan Lenkes și ascultați totă ziua. De dimineață până s'era tinerii au fost internați la magistrat.*

În contra procedurii arbitrară a poliției, ca reprezentat al unui deținut, a protestat energic în două rânduri tinerul avocat *Dr. Gavril Suciu.* Căpitanul Lenkes, după ce în decurs de 24 ore nu a putut scōte nimic compromiștor pentru cei deținuți, în urmă deselor stăruințe ale d-lui

Dr. Gavril Suciu s'a vădut silit a transpune afacerea judecătōriei de cerc.

Tinerii deținuți dela poliția deci au fost escortați la judecătōria, unde, împărțindu-se cauza judelei Jovian Victor, acesta numai decât a ascultat partidele și pe lângă punerea pe picioar liber a deținuților, a statorit pentru ziua de astăzi pertractarea.

Pertractarea decurge în momentele acestea.

Judele în decursul pertractării s'a purtat strict, dēr obiectiv. Resultatul cercetării e, că *tinerii au fost declarați de nevinovați, și astfel „patrioții“ au rămas cu buzele umflăte.*

Trist lucru, că cetățeni liberi numai pe basa bănuelilor sunt trași în cercetări. Se crede tare, că *fapta s'a săvârșit de vre-un Maghiar, cu intențiune, ca să dea ocașiă la terorizarea Românilor.*

Etă d-le Redactor icōna fidelă a serbărilor millenare!

Rușine pentru cei cu banchetele, că atunci, când ei serbeză, nu se rușineză de-a tortura prin șicanări sēlbatice pe paolnicii cetățeni ai statului!

Țăranii români din jurul Hațegului, peste tot nici că au vrut să scōia de serbările unguresci, la cari nici prin minte nu li-a trāsniț de-a lua parte. Din motiv, că nu au pentru ce să se bucore, au rămas nepăsători și față de serviciile divine comandate.

Peste tot, serbările millenare ale Ungurilor au colorit prea bătător la ochi. Omul își închipuesce, că un bogătan mare își serbeză ziua numelui și poruncesce la tōte slugile lui să prāznuescă. Onōre celor ce au respins cu mândria această poruncă umilitōre și rușine celor slugarnici!

Cu altă ocașiune imi voiu lua libertate, d-le Redactor, a Vē mai servi cu câte ceva de pe țera Hațegului.

Ali-hori-mori.

Din Livezeni, în comitatul Hunedōrei, ni-se scrie: Poporul din această comună a stat departe de tāmălăul din 10 Maiu, produs de Maghiarii și pereinții din Petroșeni. Biserica gr. or. din această comună, în ziua sus amintită, n'a fost cercetată de nici un creștin, afară de preotul și învățătorul, acesta însoțit de câți-va copii de școlă. Nici clopotele nu s'au tras în acea zi. Cantorii au lipsit cu desăvērșire. S'a slujit din partea preotului cu ajutorul învățătorului utrenia, liturgia însă nu s'a putut oficia, căci — ceea ce până acum nu s'a mai întēplat — *nici prescuri nu s'a adus la biserică în ziua aceea.*

Oradea-mare, 13 Maiu n.

Urmașii — înțeleg și pe cei noi — lui Tuhutum din Oradea-mare și-au serbat tāmălăul cu cea mai străjuică forță... Ordinațiunea și provocarea dată de primarul orașului s'a dus în deplinire, *arborând toți, fără d'stingere, stéguri unguresci și luminând toți ferestrele.*

Vandalismul din trecut, inscripțiunile millenare, ce se puseseră pe porțile Românilor, unde încă nu se arboraseră stéguri și cari erau: *„ki a lobogó, mert jaj!“* (Scōte stégul, că e vai!); mai departe declarațiunea șefului de poliția, că *nu ia asupra sa nici o răspundere pentru urmări: tōte acestea au făcut, ca Români de aici cu prilejul tāmălăului să arate „patriotism“.*

E tare trist însă, că și pe biserica episcopescă română gr. cat. s'a arborat stég unguresc! Indignația a cuprins inimile tuturor Românilor de bine. Ați încă fālăia acel stég!... E de sine înțeles, că acest fapt e a-se mulțami maghiaronului Lauran.

Tot astfel a voit și Goldiș, ca biserica română gr. or. să arboreze stég, dēr dorința nu i-s'a împlinit, căci împotriva i-a stat bravul naționalist, d-l avocat Nicolae Zigre...

Goldiș, marele patriot, prin d-l protopop Păcală, presidentul senatului fundațiunei „Zigă“-ene, a provocat tinerii academici de legea gr. or., ca să participe la slujba millenară, și să cânte în cor, ca să-i audă șpanul, vicespanul și alte căpetenii unguresci, ce fuseseră invitați la biserică. Dēr brava tinerime nu s'a lāsāt să fiă făcută de ris. Toți tinerii au stat departe de acea serbare, convinși fiind, că prin ea numai inimizii noștri sunt peamăriți. E svonul, că „patriotul“ Goldiș ar fi insinuat tinerimea la direcțiune, pentru atitudinea, ce a luat-o față de serbările tāmălăului... Halal să-i fie!...

Serbările școlare s'au ținut în 9 Maiu. În ambele școle românesci s'a vorbit numai de patriotism.

În 10 Maiu s'au făcut slujbe în tōte bisericile, preamărind mileniul. În biserica gr. cat. a pontificat Episcopul Pavel, în cea gr. orient. vicarul Goldiș, pre care „Szabadság“, fōia locală spune, că a rostit în limba maghiară cuvintele: „Provedința divină a poruncit, ca națiunea maghiară și română să trāsescă în legătură vecinic durabilă. Ambele au același viitor strălucit, ambele trebuie să piără!“ Acestea le-a dīs viitorul în spe (!) episcop în limba ungurescă în biserica românăscă. Dice „Szabadság“, că a citat și din vorbirea lui Gozdu ținută în parlament!...

Al doilea „maghiaron“, canonicul Lauran, ca și dēnsul să pōtă contribui, până ce prilejul e bine sosit, la preamărirea și gloria inimizilor noștri, în 17 Maiu n. c. a aranjia cu *pr-paranții români*, al căror director e, în seminarul român gr. cat. o festivitate ungurescă în onōrea mileniului al oārei program scris unguresce, e cât se pōte de „patriotic“, nelipsând din el nici „Szozat“-ul, cântat de corul preparandial.

Care Român adevērat nu se va scōarbi de ținuta acestui renegat! Rușine! — Sē ne pădim de aceste două unelte pēcătōse ale inimizilor noștri!

L.—j.

Deva, 15 Maiu.

Am trecut și peste tāmălăul millenar.

La ședința festivă, ținută eri, — afară de cei câți-va oficiali administrativi, — *nici un membru român nu a luat parte.*

Precum aud, atât șpanul, cât și vicespanul au amintit faptul, că Români s'au ferit a lua parte la aceste serbări. S'era a fost conduct cu tōrțe, fără multă însuflețire.

În preția ședinței festive, pe mai multe case românesci se puteau ceti următoarele: *„Zászlót kitenni, vagy!!“* „Kivilágítani, vagy!!“ (Scōteți stégul! Iluminați! Ori de nu!!), adică o formală amenințare, ca Români să pună stéguri unguresci și se ilumineze s'era.

Amenințările nu au prins, și Români nici n'au pus stéguri nici nu au iluminat, de altă parte se vede, că și poliția s'a îngrijit de cu bună vreme, ca eroii amenințatori să nu și pōtă escruta planurile.

De-altcum serbările millenare intru atăta au însuflețit pe Meltoșagoșii noștri, încât, de către s'era, chiar și câte-va dame umblau „cu voia bună“ pe strade, — era deputatul cel căpăreț, cu pērul creț, încă și ați după amēdi tot mai cânta la „csárdás“ în — hotel.

Frumōsă introducțiă! Cum va fi sfirșitul vom vedē.

De ale mileniului.

Socialiști contra mileniului. Din Mișcolț se anunță, că cu ocașiunea serbării poporale millenare se urcă pe tribună un conducător socialist și ținū o vorbire fōrte vehementă *contra mileniului și contra clasei bogate.* Mulțimea adunată aplaudă în mod frenetic pe vorbitor. De-odată însă se aruncă o calfă de măcelar asupra socialistului, pentru ca să-l silēscă să tacă, dēr

tetului central, venită espre din Bucuresci în urma invitațiunei, ce i-s'a făcut, a deschis ședința cu discursul următor:

„Dōmnelor și Domnilor

„D'abia un an de când s'a întemeiat „Societatea pentru cultura profesională a femeii în capitala mândră a Regatului nostru, acolo unde condițiunile de viață socială dau voia gândirei femeesci, a-și lua drumul spre sfere mai înalte și mai senine, acolo, acolo dīc, s'a conceput ideia unei asociațiuni femeesci, al cărei scop este independența femeii pe teren economic, fiind-că nu se scie astăzi ce va aduce ziua de mâne, să nu fim prinse de mrēja nevoilor și să încrucișăm brațele în față desastrului. Aceste idei d'un viitor nesigur pentru sōrta omenescă, în țēri apusului: în Anglia, Germania, America etc., s'a căutat să le subjuge și să le înfrângă prin muncă.

„Obstacolele, ce le întâlnea Societatea noastră direct sēu indirect, erau mari, și mijlōcele de luptă mici, fōrte mici, mai ales că femeia română cu greu o dai la muncă cu greu o scōți din obiceiuri ale unor vremuri de tristă amintire pentru noi. — A trebuit energiă multă. — La apelul nostru multe Dōmne și Domnișōre de inimă au răspuns în număr îndestulător, pentru a putea înșgheba o grupare, în jurul unui Drapel pe care stă scris idealul nostru:

„Pavăza viitorului e munca cu sîrguință.

„Dēr strigătul nostru de adunare nu

s'a audit numai în capitală, puterea lui a fost destul de mare, pentru ca să rēsune cât de departe, trimbițând tuturor vestea „Asociațiunei, ce luase viață.

„Carpații, bētrānii Carpați, cari în vremurile negre ale nēmului nostru singur au ocrotit Romānismul de sēlbăticia dușmanului, ei martori neclintiți ai suferințelor și bucuriilor strămoșilor noștri, nici de astă-dată nu și-au desmintit fala, primind în sinul lor ideea pornită din centru.

„Aci, în valea închisă de piscurile uriașe ale munților, bolțiți de așurul frumos al cerului, și scāldați de șirōiele cristaline ale Prahovei, aci unde natura se înfățișeză sub o formă deosebită, nespus de atrăgētōre și unde viața are mai mult farmec, aci e locul prielnic și sigur, unde ideile mari și salutare prind și-și iau ființă.

„Posta mi-a adus zilele trecute scirea întemeierii unei noi secțiuni a „Societății pentru cultura profesională a femeii“, scire, care mi-a produs o mare bucuriă.

„Femeia română începe serios a gândi la poziția ei, preparându-și chiar terenul pentru luptă, își oțelesce armele de pândă atât pentru vremuri grele, când nenorocul ar deslipi-o de șeful familiei (bărbat sēu părinte), căci așa se socotesc mai mult prin us, de cât prin lege, cât și pentru alte împrejurări.

„De acum, societatea noastră, secția Bucuresci, va mai avē un nou tovarăș

„la muncă, va avea sprijinul societăței D-v. secția Predeal.

„Prin dānii făcute de persoane filantropice, prin reprezentațiuni teatrale etc. societatea din Bucuresci a reușit a-și forma un mic fond, ba chiar a putut deschide o școlă profesională, unde fetele și femeile române să pōtă deprinde o meseriă în cel mai scurt timp, și un bazar, în care lucrēză persoane cunoscētōre, și societatea le salariază, înlesnindu-le cu chipul acesta mijlōce de traiū.

„D-Vōstră, ca și noi și ca tōte de singur, cari au întreprins lucrări grele, dēr necesare, veți întâmpina dificultăți multe la început.

„Dēr nimic să nu vă desarmeze de curagiul, cu care ați intrat în acțiune și care vă face cinste!

„Prin comună înțelegere și îndelungată stăruință, socotind de altă parte și sprijinul asociațiunei din capitală, veți atinge idealul, ce ați avut în minte, când ați gândit la întemeierea societăței, ideal, de sigur la care și noi gândim și la care trebuie să tindă ori-ce femeie, ce simte și gândesce curat romānesce.

„Anul acesta, serbarea unui an de viață a societăței noastre, printr'o fericită întâmplare este imediat urmată de serbarea inaugurării unei filiale a acestei societăți. Am fi prea fericite, decât serbarea aniversării a 25 ani de viață a societăței ar coincide cu întemeierea unei a 25-a filiale a ei.

„Viitorul ne e necunoscut, el pōte veni cu bine sēu cu rele, vremea desăvērșesce spiritele, și nevoia înlesnesce mijlōcele; noi să nu ne descuragiām, ci cu firma credință în munca, ce depunem, să așteptăm viitorul, viitor, în care imi place a crede, că se va putē dice:

*„Din Carpați și pān' la mare
De la Tisa n rēsărit,
Sē cântăm cu mic cu mare
Visul nostru s'a împlinit.“*

„Mulțumindu-vē de deosebita cinste, ce mi-ați făcut invitāndu-mă, să presidez adunarea D-v., vē urez din inimă isbānda cea mai desvērșită, ce pōte încorona o operă ca a D-vōstră.“

După cum se vede, discursul Dōmne Găvănescu, deși puțin cam pesimist, totuși un buchet de idei, dorinți și energiă, dovedesce scopul și stăruința, cu care Dōmnele au să ducă mai departe opera începută. Discursul acesta a fost de mai multe ori întrerupt și la fine acoperit de aplauzele prelungite ale adunării.

După D-na Găvănescu, D-na Kivu Ionescu, actuala casieră a secțiunei, în mod cât se pōte de natural, a rostit următoarele cuvinte prea espressive și destul de pronunțate:

„Dōmnă Președintă

„Dōmnelor, Domnișōrelor și Domnilor Membri!

„E un moment prea înalt, prea fericit pentru mine, momentul acesta, când împreună cu D-v. putem în fine să punem

mulțimea infuriată apucă pe calfă și îl pucă bine. În fine intervenind poliția și gendarmeria se iscă un golomoț grozav, patrioții se tocu imprimat în cap, așa că mulți, între cari și primarul orașului, au fost greu răniți. Vorbitorul socialist a fost pus în lanțuri și a fost escortat în căsar-ma gendarmilor.

Steag negru milenar. În comuna *Kondoroș* a produs mare agitația faptul, că cu ocaziunea zilei festive milenare, țeranul *Ioan Kohut* a arborat pe casa lui *steag negru*. Fiind întrebat pentru ce o face acesta, Kohut răspunde că după *serbarea milenară* are să urmeze multă jale.

Ce a vorbit rabinul din Brașov? Alaltăeri a ținut în sinagoga din Brașov rabinul *Albert Wesel* o predică milenară. În vorbirea sa *Wezel* accentuă, că *colorile tricolorului maghiar de origine sunt colori jidane* și adică: *culoarea roșie a fost culoarea seminției Ruben, cea albă a seminției Lewi și cea verde a seminției Simon, și toate împreună formează emblema domniei, înțelepciunii și a speranței, care și pe viitor va fi datătoare de ton pentru Jidanii.* Cea mai miraculoasă mărturisire a numelui rabin a fost însă următoarea: „*Gradul de înțelepciune al urui popor se poate cunoaște din modul cu care tractează pe conlocuitorii jidanii. Evreii reprezintă arătătorul pe orologul lumii. Arătătorul acesta câte odată stă pe loc (negot rău! de altă-dată însă se cutremură (Krach!). Jidanul este cel mai fidel și sigur termometru pentru umanitatea guvernelor (!)*” Bravo Schmul!

Mileniul într Români. Din *Sebeșul sădesc* se anunță, că majoritatea Românilor și Sașilor de acolo nici n'au luat la cunoștință milenul și steaguri maghiare de abia s'au putut vedea pe casele autorităților publice. În comuna *Șușay* se dice, că populațiunea română fiind sedusă a mers în hame de sărbătoare la biserică, unde notarul *Simon Ianculescu* a ținut o vorbire patriotică, dicend între altele, că „*tot-de-una se fia patria înainte de toate celelalte.*” Ne mai pomenit a fost însă lucrul ce s'a petrecut în comuna *Avas-felsőfalu* (?) unde după cum anunță „*Bud. Hirl.*” directorul *Victor Mureșianu* după-ace a ținut o vorbire patriotică cătra tinerimea școlară a pus pe școlarul *Ioan Cighi* să joce în numele conșcolarilor săi că tot-deuna își va iubi și adora patria.

Manifestația leșenilor.

Iași, 3 (15) Maiu 1896.

Stimate Domnule Redactor!

Liga culturală, studenții universitari și cetățenii ieșeni au sărbătorit ziua de 3 (15) Maiu. La 2 ore p. m. s'a ținut o întrunire în sala teatrului.

D-nul *Culianu*, rectorul Universității și președintele Ligei, a arătat în câte-va cuvinte bine simțite însemnătatea zilei. După acesta a vorbit profesorul universitar d-nul *A. D. Xenopol* timp mai bine de o oră despre revoluțiunea Românilor din Transilvania din 1848. La urmă a vorbit d-nul *Tanovicenu*, profesor universitar, protestând contra serbărilor milenare. Întrunirea a ținut până la 4 ore p. m.

După întrunire s'a făcut o manifestația pe strade.

Convoitul, care număra cel puțin 6000 de oameni avend în frunte stindardul Ligei, stindardul studenților, stindardele diferitelor societăți, a parcurs în sunetul muzicii strada Unirii, strada de sus, oprindu-se în strada Lăpușneanu d'inaintea localului societății studenților universitari. Aci studentul *Dragomir* a ținut un discurs. De aci convoitul a parcurs strada Lăpușneanu împodobită cu numeroase stindarde tricolore, oprindu-se în fața localului istoric, la *Petru Băcalu*, unde s'a jucat hora Unirii în 1859 cu ocazia unirii principatelor, astăzi locul unde se află otelul România. Aci a vorbit studentul *Misirliu*.

Convoitul s'a îndreptat mai departe în spre statua lui Ștefan cel mare, parcurgend strada Ștefan cel mare. Statua era decorată foarte frumos cu o mulțime de stegulețe. Aci au ținut discursuri d-nul *Atanasiu* profesor la liceu, d-nul *Mitescu* student și d-nul *Gheorghide*, profesor. Manifestația s'a terminat la orele 6 p. m.

Corresp.

Afacerea brutalităților polițienesci în dietă.

Duminea trecută, cu ocaziunea marelui adunări arangiate de *Ugron* și soții în favoarea introducerii sutragiului universal, „patrioții” *budapestani* s'au bătut ca orbii, tocându-se în cap unii pe alții cu rudele dela stindarde, cu pietri și cu tot ce le venia în mână. A fost un scandal ce mai pomenit: unii altora și-au tăiat urechile, și-au spart capetele, și-au ciuntit nasurile. Chiar cazi dela trăsurile de pe strade s'au spăriat și au început să fugă, călcând în picioare bărbați, femei și copii. Streinii, cari vor fi mers la esopșiia din *Budapesta*, au avut

ce vedea, mai ales că era tocmai ziua de 10 Maiu, când „civilizatorii Orientului” arangiaseră serbările milenare bisericesci.

Afacerea a ajuns acum în dietă. Deputații *Sima Ferencz* și *Visontai Soma* au adresat fiă-care în ședința dela 13 Maiu câte-o interpelare ministrului de interne *Perczel*. Ședința a fost foarte furtunată în tot timpul cât s'a discutat asupra acestei chestiuni.

Desider Perczel, ministrul de interne, răspundend interpelațiilor de mai sus, spune între altele, că poliția a ajuns la cunoștința, că la acel meeting se prepară în primul loc demonstrațiune în contra statului ungar, mai ales în contra milenului și esopșiiei, ba chiar și în contra clasei mai bogate.... (Mare sgomot, contradicții și neliniște.)

Gabr. Ugron: Ticăloșă! Minciună! (Mare sgomot. Președintele sună clopoțelul.)

Polonyi: Cine dice acesta? Spune-ne cine dice?

Bartha: Cerem dovești!

Ministrul *Perczel*: Mă rog, ascultați-mă, vi-le voi spune.

Polonyi: Avem dreptul de-a ști, cine minte astfel de lucruri despre noi!

Ministrul *Perczel*: Căpitanul de poliția a pus și condiția... (Strigări în stanga estreme: Cine minte? Rușine! Infamiă!)... Căpitanul a pus și condiția, că la meeting să se folosescă numai stindarde în colori naționale.

Polonyi: Cine minte?

Bartha: Cerem dovești!

Ministrul *Perczel*: ...și, On camera, soiu dela oameni vrednici de încredere...

Polonyi: Cine-i acela? Cine-i acela? Spune-i numele!... etc. etc.

Asta a mers tot așa, pe cât timp a vorbit *Perczel*. Președintele suna mereu clopoțelul și era un sgomot infernal.

Printre nesfârșitele intreruperi, ministrul spuse, că la meeting, în contra ordinului polițienesc, au fost duse și două stindarde roșii (socialiste), și că membrii adunați n'au căutat cântări patriotice, ci un imn al muncitorilor cu caracter internațional. (Aci *Polonyi* intră: Dér Gotterhalte mai frumos a fost, când s'a cântat la deschiderea esopșiiei?) Spune apoi ministrul, că mulțimea nu s'a supus ordinului și instrucțiunilor polițienesci și de aci a provenit conflictul, dér nu poliția a atacat mai întâi, ci mulțimea, care unui polițist îi crepă oapul cu un stindard, așa că el e acum în pericol de morțe. Tot așa alți 3—4 polițisti au fost băuți cu pietri și

bâte, încât și astăzi zac în spital. Numa după aceste atacuri a început poliția să scoată arma și să se apere etc.

Răspunsul acesta al ministrului a dat nascere la nouă discuții vehemente. „Patrioții” deputați s'au certat totă ședința, ca Țiganii la ușa cortului.

SCIRILE ZILEI.

— 4 (16) Maiu.

Studenții ari-creștini dela universitatea din *Viena* arangiaseră zilele trecute mai multe demonstrațiuni antimaghiare și antimilenare. Acum rectorul universității a declarat, că nu va mai suferi să se adune studenții în grupuri mai mari și că poliția va expulsa pe toți acei studenți universitari din străinătate, cari au subscris cunoscutul protest contra milenului. Așa dér persecuțiile deja se pornesc, și încă în *Viena*!

— 0 —

Români *Maramureșeni*, după cum se vede din foile unguresci, nu s'au pră însuflețit nici ei pentru „serbările milenare” ale Ungurilor. Așa de exemplu, la *Siget* în sera de 10 Maiu toate casele și toate edificiile publice, atât ale Ungurilor și Jidanilor, cât și ale Rutenilor au fost iluminate pompos. Numai în ferestrele bisericilor române și în ale casarmei armatei comune „nu se afla nici măcar un opaiț”, cum dice gazetele unguresci. Fițiica patriotică „*Máramaros*” e cu deosebire „scandalisată” de vestea, că prefectul internatului român din *Siget*, vedend pe un student român purtând cocardă ungară, l'ar fi provocat, să arunce cocarda, căci nu e românească. Ne-am bucura decât am noi, că frații noștri din *Maramureș* încep și ei să dea dovești mai puternice de românism și ambiția națională.

— 0 —

Nou cor de plugari. Din *Checheș*, în comitatul *Timiș* ni-se scrie: Cor nou s'a înființat în comuna noastră prin neobositul și bravul învățător *Sofroniu Racovițian*, prin a cărui sarguință și a bravilor coriști, în ziua S-tei Invieri s'a cântat întâia-ură S. Liturgia totă, încât locuitorii din *Checheș* au rămas încântați și nu soiu cum se dea laudă bunului *Dumneșu*, că au noroc de așa învățător. În ziua de S. *Gheorghe* corul a dat concert în comuna *Labasint* la inițiativa dom. pădurar *Georgiu Suciu*, care s'a făcut tot-odată și membru fondator cu o sumă de 10 fl. v. a. Societatea noastră aduce și pe calea publicității mulțămirea cea mai cordială. — *Vasile Jivcoviciu*, corist.

temelia unei secțiuni a „societății pentru cultura profesională a femeii”, instituțiune menită să ridice cât mai mult prestigiul femeii și s'o facă ast-fel a eși din cercul prea limitat, prea îngust, ce i-se hărădise până acum. Măgulirea noastră, cred eu, e cu atât mai mare cu cât noi *Predelenele*, am fost cele d'întăiu, cari ne-am făcut ecoul colegelor din capitală, stăruind pentru înființarea acestei secțiuni.

„Scopul societății pentru cultura profesională a femeii, fiind cunoscut la cea mai mare parte din D-v. și mai ales în urma accentuatului discurs al D-nei *Găvănescu*, cred, că nu mai e nevoie să insistăm mai mult asupra acestui punct, ci în dorința avidă de a vedea secțiunea progresând cu pași rep-di pe calea, ce și-a desemnat, părerea mea e, să ne mărginim asupra următoarelor puncte:

„In unire toate se alegem un comitet dintre noi, care să conducă interesele secțiunii, bine înțeles sub controlul secțiunii centrale (*Bucuresci*) a cărei fundatoare este D-na *Elena Găvănescu*, căreia trebuie să-i aducem omagie nostre, pentru că a luat inițiativa și, lucrând fără preget, a putut înființa această societate unică în țera noastră, operă destul de măreță căutând astfel a ne pune pe aceeași linie cu statele civilizate.

„Săint este *Dómnelor*, și *Domnilor*, că până anul trecut, nimănui nu i-a venit în gând o idee atât de sublimă, măreță și

umană, ca cea prevădută în art. 2, 3 și 6 din statutele acestei societăți, cu care ne putem în de ajuns convinge de idealul, de scopul măreț, ce a călăuzit pe D-na *Găvănescu*.

„Cu toții scim, *Dómnelor* și *Domnilor*, cum fetele lipsite de mijloce, cu toate aptitudinile manifestate pentru vre-o profesiune, ne mai avend unde alerga, intră la câte-o croitorie, și în loc de artistă devine o nenorocită, espusă tuturor miseriilor și prejudiciilor omenesci, grația relei alcătuirii sociale.

„De aceea cum am șis, scopul acestei adunări e să alegem dintre noi un comitet, care ajutat de toate D-le membre și toți D-nii membri, să lucreze cu trageră de inimă pentru secțiune, procurându-ne astfel prin adunările ei, pe lângă o instrucțiivă distracție și capital secțiunii, ér atunci, când vom avé fonduri în de ajuns, să putem întreține una séu două eleve, cari au terminat cursul primar aici în școlile comunei noastre și cari vor avé aptitudini speciale, să le putem dice, trimite și întreține în școla societății, care deja funcționează la *Bucuresci* și a cărei conducătoare este tot D-na *Găvănescu*, ajutată de alte *Dómnese Profesore* dela școla profesională. Aceste trimise ale nostre sigur vor fi primite conform statutelor. Ér mai târziu, și nu tocmai mult, căci eu sper într'un viitor mai apropiat, când timpul și mijlocele ne vor permite, vom înființa un atelier de

croitorie și mode, care după cum știți, ne lipsesc de desăvârșire din această localitate atât de populată.

„Am șis, că cred într'un viitor mai apropiat și strălucit al secțiunii noastre, căci nu trebuie un moment să ne îndoim nici de bună voința *Domnilor* din localitate, căci *Dumnealor* în tot-deuna au dat probe prea pipăite de fapte bune în ceea ce privește scopurile filantropice, cum de exemplu cu ocaziunea de față a secțiunii noastre. V'o mărturisesc dela început, n'aveam atât curaj a propune D-lor de față; am încercat însă, și ved, că nu m'am înșelat.

„*Dómnelor* și *Domnilor*, nu voi sé măgulesc, să fac complimente nimănui, dér permiteți-mi să vă spun, că o vie mulțumire sufletescă a simțit inima mea și a tuturor *Dómnelor* din comitet, când am vedut, că ori cui ne-am adresat, ori cărei dame i-am făcut apel, fiă română, fiă streină, nu numai că nu ne-a refuzat, ba din contră au primit cu multă plăcere, și avem fermă convingere, că vor contribui și de aici înainte pentru acest scop măreț, bine înțeles, pe cât posibil va fi.

„Mi place a crede într'un viitor frumos al secțiunii noastre, cu atât mai mult, cu cât scim, că pe lângă noi se vor asocia și reprezentanții secului tare, cari ne vor ajuta, ne vor încuragia, ne vor sprijini, în fine ne vor da tot concursul și din punct de vedere moral și material; se afirmă

acest sprijin de probele ce avem până în prezent. D-nii *Saletas Igiroșian*, *Franț Mak*, *Kivu Ionescu*, *Dem. Ripénu*, *Constandinidis*, *Bulgărescu*, *Cioponea*, *Alecsandrescu* și *Cristescu* s'au grăbit, pe de o parte a se înscrie în secțiunea noastră, ér pe de altă parte s'au grăbit a bine cuvânta și lăți propaganda secțiunii cu un interes deosebit, care le face onore. Exemplul dat de D-lor va fi, cred eu, imitat, și în curend să sperăm că nu va fi bărbat june séu însurat, care să nu fiă înscris în secțiunea noastră.

„Aceste dize, imi permit *Dómnelor* și *Domnilor*, ca în numele comitetului de inițiativă să aduc viile nostre mulțumiri tuturor *Dómnelor*, *Domnișorelor* și *Domnilor*, cari s'au grăbit a participa la constituirea acestei secțiuni, ér înainte de a termina, nu pot, să nu-mi arăt satisfacția deosebită, ce-mi predomină ați sufletul, vedend că femeia pășese cu pași giganticii cătra mărețul ideal „*Emanciparea*”.

„Trăiască dér Femeia!! Trăiască Societatea!!”

„Trăiască *Dinastia Română*”.

— După discursul D-nei *Ionescu*, aco-perit, asemenea, de aplausele unanime ale adunării, s'a procedat întâiu la alegerea numelui ce trebuie să porțe secțiunea. Propunerea susținută și argumentată, admisă de adunare, a fost, că secțiunea să porțe numele „*Carmen Silva*”, numele cel mai frumos și mai mult cântat pe valea superioară a *Prahovei*.

Ședința festivă a comitatului Brașov, arangiată la poruncă în onoarea mileniului, s'a ținut așî înainte de amăzî. Au luat parte la ea funcționarii dela comitat, după ei reprezentanții cercurilor ungurești, în frunte cu notarul *jidani* dela Zizin, îmbrăcat în „*dismagyar*“, ér la cõdă reprezentanții cercurilor sãsesci. Ômeni independenți forte pușini, *Romãni ca'n palmã*. Așî când se face voia bunã la poruncã. Apoi se veđ lucrul naibii: la ôrele 11³/₄, tocmai când s'a început ședința, ce s'a ținut în casa Sfatului din piēțã, orologiul din turnul acestei case s'a oprit. Se đice, cã patru perumbei, doi albi și doi roșietici, s'au așeđat pe brãncã ceasului în partea de cõtrã mēđã-nõpțe-rēsãrit, făcēnd se se oprēscã ceasul. Poporul nostru crede, cã acēsta este un sēmu rēu pentru „mileniști!“...

—o—

Nou avocat. D-l Dr. Ștefan Morariu aduce la cunoștința publicului, cã și-a deschis cancelaria advocațională în Clușiu, piața bucatelor (*belkõzép*) Nr. 15.

—o—

Mõrtea unui student bētrãn. În Greifswald a murit đilele acestea un student, care n'a fost mai tiner decãt de 70 ani. Pãnã la mõrte a fost tot student, în fiã-care an se inscria regulat la facultatea teologicã, đér nu depunea nici un examen. N'avea nici o grijã și nici o supērare, ci numai bea și fuma. Un unchiu bogat îi lasã o avere considerabilã cu condițiunea, ca pãnã ce își va urma studiile sē capete interesele dela cea avere, și acesta a fost motivul pentru ce respectivul student a tot studiat pãnã la etatea de 70 ani.

—o—

Colera în Egipt. Din Cairo se anunțã, cã în Egipt bãntue în mod îngrozitor colera asiaticã. Toți egiptenii mai cu dare de mãnã pãrãsesc țera. Astfel pe vaporul „*Semiramis*“ au sosit alaltãeri în Triest 156 de locuitori din Alexandria. Conform depeșelor sosite, eri s'au îmbolnãvit în Cairo de colerã 36 persoane și 22 au murit.

—o—

Musica militarã a regim. de inf. nr. 50 din loc va da mãnã un concert în noua casã de concerte. Intre alte piese se va cãnta și „*Dormi ușor*“ de Scouderi. Inceputul la 1/2 ôre sãrã.

—o—

Ôșpeții, cari vin la Brașov, pot afla cele mai bune, mai curate și mai igienice odãi la Villa Kertsch, aflãtõre pe promenada cea mare a orașului, în nemijlocitã apropiere de gara tramvaiului, așã cã nici nu mai trebuie birje. Odãi multe și pe ales, clãdite în stil modern și ele-

gant mobilate, cu așternut nou, mobile nouē, serviciu prompt, ér bacșisuri nu se dau. În grãdinã restaurant și musicã mai în fiã-care đi. Se pot închiria odãi și apartamente întregi cu luna, cu sēptēmãna și cu điaua, costãnd dupã plac dela 1 fl. pãnã la 4 fl. la đi.

Premii pentru cultivarea muzicii.

Pentru dobēndirea premiului de 15 fl. v. a. oferit din partea Sp. Dn. Dr. Ștefan Erdēlyi și soția din Orãștie pentru acel învēțãtor și membru al Reuniunii Docenților Gr. Cat. din ținutul Hațegului, care va dovedi cel mai bun progres cu elevii în *musica vocalã și instrumentalã*, prin acēsta sē escrie concurs cu termenul pãnã la 1 (13) Iuliu a. c.

Doritorii de a obține acest premiu au sē-și îndrepte concursule provēđute cu atestatele respectivelor senate școlastice vidimate de protopopul districtual la subscrisul vice-președinte pãnã la termenul fixat.

Hațeg, 4 Maiu n. c. 1896.

Pentru comitetul central al Reuniunii Docenților Gr. Cat. din ținutul Hațegului:

Paul Oltean m. p.
vice-președinte.

N. Trimbișoiu m. p.
S. Țarina m. p.
notari.

SCRII ULTIME.

Craiova, 2 Maiu, ôrele 8 sãra. Astãđi, tõtã điaua, Craiova a fost în sērbãtõre. Am serbat *aniversarea đilei de 3 (15) Maiu 1848*, prin un Te-deum și o grandioasă procesiune pe strãdile principale, cari erau frumos împodobite cu drãpele, covõre și flori. Entusiasmul la culme.

La ora 6 s'a ținut un *mare meeting de protestare în contra mileniului unguresc*. Mai mulți oratori au infierat șovinismul unguresc, dovedind, cã mileniul nu are nici o basã istoricã. S'a publicat un manifest și s'a votat o rezoluțiune de protestare.

Duminea trecutã s'a ținut și în *Ploiesci* un *mare meeting* de protestare, arãnjat de secțiunea Ligei de acolo. S'a primit o moțiune *contra mileniului*.

EDUCAȚIUNE.

În ajunul examenelor.

Sudriaș-Jupani, 29 Aprilie n. 1896.

Acum, cã suntem cãtrã sfirșitul unui nou an școlastic, când esame-

nele nu vor fi departe, este datorința noastră a fiã-cãruia, cãrora ne zace la inimã sõrtea învēțãmēntului popular, de-a ne ocupa cu de-amēruntul asupra examenului și însemnãtãții lui pentru poporul nostru.

Esamenul trebuie și se cade a fi o sērbãtõre nu numai pentru școlari, ci și pentru pãrinții lor. Și pentru ca așã sē fiã, e datorința noastră a tuturor, mai cu sēmã a celor puși în fruntea învēțãmēntului, ca la ocașiuni binevenite sē îndemnãm poporul de-a lua parte la esamene în numēr cãt mai mare spre a se convinge însu-și de progresul fiilor lor. Cãci este sciut, cã unul din cele mai principale mijlõce pentru de-a arãta însemnãtatea și necesitatea școlilor populare este examenul școlar. El este cel mai puternic mijloc de-a delãtura din popor nepãsarea și credința rētãcitã, ce põte o mai are față de școlã și față de învēțãtor. El deștēptã în popor interes față de crescerea fiilor sēi, — iubire și stimã față de școlã și față de învēțãtor.

La examen se põte cunoșce mai bine învēțãtorul adevērat de cel cãrpaciũ. La examen se põte cunoșce mai bine, ori de și-a împlinit el chiãmarea cu sãnțenia de luminãtor al poporului, ori numai dupã cum đice Neamțul „*Die verfluchte Schuldigkeit*“.

Đér scim de altã parte, cã pentru acēsta sunt forte nefavorabile împrejurãrile economilor de pãmēnt, cãci tocmai pe timpul examenelor ei sunt în toiul sapii și al gropii cucuruzului, când đilele le sunt așã de scumpe, încãt sē dai mult pentru a-l putē face pe unul sē se lasē de sapã și sē vinã la examen. În fața acestei împrejurãri nu rēmãne altceva de făcut, decãt ca d-nii protopopi, ca inspectorii tractuali, sē caute cãt numai se põte sē rēndușcã ținerea examenelor tot cam Dumineca ori în đile de sērbãtõre, în cari đile ar putē lua parte la examen forte mulți. În Archidieceasa romãnã gr. or. a Transilvaniei se și ține cont de acēstã împrejurare. M'i aduc cu drag aminte de când eram școlar, cu cãtã sete așteptam sē vinã examenul, ér pãrinții mei și peste tot ômenii din sat așteptau cu un dor încã și mai mare. Firesce examenul era întocmit tot pe đile de Dumineci sēu sērbãtori.

Se nasce întrebarea: ce trebuie sē facã învēțãtorul pentru ca sē dea cu elevii un examen bun?

Pentru ca un examen sē succēdã bine, se recere:

Întãiu, ca învēțãtorul sē posēdã bine materialul de învēțãmēnt, cãci nimic nu e mai teribil, decãt un învēțãtor, care nu scie mai mult, decãt trebuie sē scie școlarii sēi.

Au fost unii învēțãtori, mai cu sēmã din cei mai bētrãni, cari neținēnd cont de spiritul timpului, ne mai cetind nimic, dela o vreme și-au uitat și aceea, ce au învēțat cândva în preparandiã, rusticindu-se de tot, cãci dupã cum đice Nēmțul: „*Zwischen die Bauern, verbauert man sich*“. Putē-vom aștepta ôre dela un asemenea învēțãtor examen bun și progres?

Am cunoscut în viața mea un astfel de învēțãtor — ađi e în pensã, — fãrã o ambițiune nobilã, care fãrã de a-l muștra consciința, n'a făcut nimic; examenul a fost sub tõtã critica și nu numai într'un an, ci într'un șir lung de ani. Diferința între el și școlarii sēi era de tot neînsemnãtã, ba pe când școlarii sēi sciau cel pușin buchisa de-a rostul și fãrã înțeles cãte ceva din diterite obiecte pe atuncî învēțãtorul nu putea spune un cuvēnt fãrã de-a avē cartea înainte. Nici o întrebare nu era în stare sē punã fãrã carte. Sē ne ferēscã Dumneđu sē nu avem mulți învēțãtori de-acēștia.

Al 2-lea sē recere, ca materialul de învēțãmēnt sē-l prelucrē în lecțiuni practice și sē și-l impartã pe sēptēmãni. Al 3-lea sē ținã sēmã de împrejurãrile locale, cãci un fel cercetēzã elevii școlã ierna, și altfel vëra, când pãrinții elevilor mai sērãci în timpul verii pe unii îi trimite cu vitele la pãșune, pe alții îi nãimesc ca servitori la alții, sēu îi tolõsesc ca ajutor pe lângã ei la purtarea economiei.

O scãdere principalã, mai cu sēmã a unora din învēțãtorii mai tineri, eșii acum din preparandii, este, cã nu cautã, ca materialul destinat pentru fiã-care an de școlã și din fiã-care obiect de învēțãmēnt sē și-l impartã pe sēptēmãni, prelucrãndu-și fiã-care lecțiune în scris, învēțãndu-o apoi d'arostul, și pregãtit astfel cum se cade sē mērgã înaintea elevilor,

S'a ales apoi comitetul secțiunei compus din: D-na Maria R. Bērsan presidentã; Mariõra S. Igiroșianu, Sila Zamfirescu vice-presidente; Dragomira K. Ionescu casierã; Zoe A. M. Michãilescu, Elena N. Cristescu secretare.

Odatã ales, comitetul împuternicit de adunare a trimis o telegramã Majestãții Sale Reginei Romãniei, al cãrei frumos nume poetic îl põrtã secțiunea, apoi adunarea terminãndu-se, tõte Dõmnele și D-nii preșenți au mers în restaurantul gãrei și pãnã la plecarea trenului, servindu-se o micã gustare, au avut loc cu acēstã ocașiune mai multe toast, la cari au luat parte D na Gãvãnescu, D-na și D-l Bērsan, D-nii: Saletas Igiroșianu, Mihãilescu, Ripēnu etc. D na Gãvãnescu a rēspuns cu multã abilitate și fond la mai multe din aceste toast. — Trenul, care pleca, a terminat curēnd animațiunea produsã cu ocașiunea înființãrii acestei secțiunii. — Se vedea însē pe fețele tuturor Dõmnelor preșente o mulțumire sufletēscã, de pasul făcut, erau mândre și cu drept cuvēnt.

Mi s'ar đice însē mie, acestui care mē încerc sē scriu presentele rēndulețe: „de ce tocmai acum mi-am luat sēmã ș scriu, când secțiunea e înființãtã încã dela 8 Februarie?! Rēspunsul e ușor de dat, și fãrã gãnd de a supēra pe cine-va, mē esplic tot acum:

De felul meu sunt și eu pușin pesimist și auđind și pe D-na Gãvãnescu cãte greu-

tãți a întâmpinat cu înființarea și conducerea secțiunei centrale în Bucuresci, unde populația multã și alēsã lasã ori cui speranțã de reușitã în așã mari și nobile întreprinderi; decã în Bucuresci capitala țerei a avut de învins pedicel, mē gãndiam, cã în Predeal cu atãt mai pușin nu va dura secțiunea înființãtã, cu tõtã stãruința membrilor și cu tõte calitãțile destul de prețuite ale D-nei Bērsan, presidenta secțiunei!!

Acum însē vēd, cã au fugit din gãndu-mi acele temeri. — Secțiunea „*Carmen Silva*“ va merge înainte. — Ba ceva mai mult, în curēnd Dõmnele membre ale acestei secțiunii vor da un bal unic în felul lui. un bal, cum cred, cã nu se va mai fi vēđut pe valea Prahovei.

Încã din o adunare generalã a acestei secțiunii, ținutã lunile trecute, tõte membrele au luat angajamentul solemn, ca cu ocașiunea balului sē presinte fiã-care în parte cãte un obiect pentru tombola balului. — Și cum Dõmnelor Predelene le place, sē se intrēcã una pe alta în ce priveșce bunul gust, mē prind cu ori-cine, fãrã tēmã cã voi perde, cã tombola balului secțiunei „*Carmen Silva*“ din Predeal va cuprinde o varietate de obiecte cu totul deosebitã și ca gust și ca preț. — Nu-i vorbã, pușin mē împõrtã pe mine, decã acele obiecte vor fi lucrate de D-lor personal sēu cumpãrate, destul cã obiecte de tombolã vor fi multe, de preț și gust rar.

— Đér și mai mult pot spune, am auđit đilele astea svonindu-se, cã comitetul acestei secțiunii va intra în înțelegere cu comitetele celorlalte societãți din localitate cum și cu autoritãțile și școlile din Predeal, ca toți la olaltã sē dea pe varã o petrecere afarã la cãmp, care sē ție vre-o 3—4 đile, și de va fi așã, — deși în mai mic, însē prin scopul și felul ei. — acēstã petrecere, sē credeți, va face Marți chiar petrecerile milenare dela Buda-Pesta.

Ètã de ce am amãnat scrierea mea pãnã acum. — Afarã de asta la înființarea secțiunei s'a publicat cãte ceva, atãt în Gazeta Transilvaniei, cãt și în Voința Prahovei, điar din Ploiesci.

Aceste đise, judece acum ori-cine, decã am esagerat, când am đis, cã comuna Predeal de pe valea Prahovei are ceva mai deosebit de celelalte comune, și va vedē ori-cine, ce va fi Predealul, nu mai mult, — ci numai peste 5—6 ani.

De pe Ripi.

La munte.

(Icõnã dela țerã).

O casã într'un codru de arbori roditori fel și fel, unde dela cireșele cu fața verguriã pãnã la pierșecile petrõse, ce-și bat joc de Brumãrel, și pãnã la durdulieile prune vãrãnesci, ce șed în pom șgulite în cojocul alb al uncheșului Ningãu, se pērãndezã ca în grãdina Mãestrelor fel și formã de rõde, care de care mai ademenitõre la

fața și mai gãdãlitõre la gust; un riuleț limpede ca lacrima, ce curge certãndu-se cu petricelele albe, ce-i așin calea și-l fac sē spumege de mãnã, cã nu-l lasã sē fugã mai iute cu piciorușele lui de argint; un isvorãș, ce țipnesce coala din gēna unui delușor sub nisce stejari de-odatã cu rēștrãmoșii, și la care în cãldurile topitõre ale verei alergã sē bēi apa vieții; coala mai sus pe un costiș fermecat de rađele sõrelui se împletēșce vița, ce sub frunđele ei ascunde fericirea copiilor, veselie ôșpeților, și a doua tinerețã a bētrãnețelor; pe aci în sus apoi deluri, pãduri, codri, ér în jos lunci acoperite cu liveđi și rãchiți, cãmpuri pe cari grãnele la adierea vântului fug ca nisce herghelii de armãșari sēlbatici; tõte acestea le vēđusem, le cutrierasem, le gustasem în cele trei-spre-đece primãveri ale vieții mele.

Mai sus bãete! începuse a-mi striga mereu nu sciu ce în sin. Primãvera când argații luau dinapoi vitele și le mãnau la munte mē uitam dupã ei cu ochi lungi și-mi ardea sufletul de dorul drãgãlașilor vițeluși cu cari alergam și sãriam tõte rozõrele ținēndu-mē eu de cõdã vițelușilor, ér cãnele Griveiũ, soț la sburdãlnicii, inhãțãndu-mē cu gura de cãmeșuicã.

Abia apucam sē vēd apoi pe Moș-Negru, vãcariul, venind cu un cal încãrcat cu putine cu unt și cu smãntãnã, și nu pentru acestea abia apucam eu sē vēd pe Moș-Negru, ci ca sē-l întreb ce face Dumã-

er nu orbecând și experimentând pe contul lor.

Pun mare preț pe împărțirea materialului în lecțiuni practice și din motivul, că numai așa este în stare să se facă destul datorinții, propunând întreg materialul cât se cade pe un an din fiă-care obiect de învățământ. Împărțirea materialului pe săptămâni este avântioasă și prin aceea, că percurgându-l tot, mai cu seamă în decursul iernii, când școala e mai bine cercetată, toți elevii se împărțesc de o cultură omnilaterală din fiă-care obiect de învățământ, așa că venind vara, când cei mai săraci nu o pot cerceta din multe cauze, ei nu mult vor fi întrecuți de ceilalți, având mai mult a repeta decât a învăța din nou.

Neimpărțirii materialului pe săptămâni este d'a se mulțami, că elevii din anul al 6-lea dela o școală d'ale noastre n'au mers din Geografia mai departe, de cât până la cunoșcerea comitatului Caraș-Severin, ér din istoria: despre Traian, despre Maghiari, Huni și Avari. Acesta va fi urmat din toate obiectele de învățământ. Nu-i mirare apoi, că elevii, ne mai învățând nimic din nou, se disgustă de școală și cu ei și părinții lor.

Țin dér să atrag atențiunea d-lor protopopi, ca inspectorii actuali, și a d-lor comisari de esamene, ca la esamenele, ce vor urma în curând, să țină seamă nu numai de ce s'a propus, ci și decât s'a propus, ca să se vadă intru cât s'a ținut seamă de planurile de învățământ pentru școlile populare confesionale române. Altmintrelea puțin folos vom trage.

Ca în multe altele, așa și în privința acesta am puté lua ca model pe Sașii din Ardeal. La ei, copiii de școală în timpul iernei pe la 6 ore dimineța sunt adunați. Fiă-care sală de învățământ e provédută cu mai multe lampe, cari se aprind. Dela 6—11, ba chiar până la 12 ore înainte de améđi, ér după améđi dela 2—4 și chiar până la 5 ore țin prelegeri în continuu. Și au învățatori vrednici, plini de viață și stăruitori la muncă. Au o paciință de fier. Nu-i mirare dér, că și sunt ei un popor atât de înaintat în ce privesce cultura. Mult trebuie să trudem și noi și de o iubire înflăcărată trebuie să fim cuprinși toți învățatorii față de poporul nostru, ca să ajungem acolo,

unde sunt ei ađi. O, atunci nu ne vom teme, că dușmanii noștri, fiă ei ori cât de mulți, ne vor nimici.

„Eu să pier? — eu nici-odată!
Vie-o lume încrunțată
Vie valuri mari de foc
Nici că m'or clinti din loc“.

Al 4-lea. Materialul bine prelucrat se-l învețe d'arostul bine. Atunci învățatorul simte o ușurare în propunere, ér propunerea însa-și e plină de viață, — elevii sunt în continuă atențiune, fiind ochii magistrului lor pururea îndreptați asupra lor, ér vađa lui se mărește din ce în ce.

Este imposibil a propune bine despre un lucru, despre care nu te-ai pregătit. Atunci numai decât observă elevii, fiind propunerea ne fluentă și confusă. „Pueris maxima debetur reverentia“, dice Latinul. Elevii sunt cei mai aspri judecători ai învățatorului lor. O eróre comisă în chipul acesta nu se uită nici-odată. Asupra punctului acestuia încă greșesc mulți din frații învățatori, nepregătindu-se și neinvățându-și propunerea d'a rostul. Venind în contradicere cu datorința lor, își iau refugiu la carte, dér cât de edificătoare pöte să fiă o asemenea prelegere, las să judece ori-cine. După părerea celor mai mulți pedagogi, ca carte în școală învățatorul pöte folosi numai Legendarul, ér pe toate celelalte, ca Istoria biblică, Catechism, Istoria naturală etc. să le aibă în cap. Când vom face și vom învăța așa, mari ne vom chiama intru împărăția cerurilor.

Al 5-lea. Să țină o disciplină bună. O bună disciplină e mai bună ca o bună doctrină. Ear Amos Comenius dice: „Școala fără disciplină e ca o moră fără apă“.

Acestea avându-le pururea înaintea ochilor și urmând întocmai, apoi cătră finea anului școlar pregătind cele de lipsă pentru esamen: ca protocolul de clasificățiune, scrisorile de probă ale elevilor, conspectul despre materialul propus din fiă-care obiect de învățământ, ca ori-cine să știe, ce și cât s'a propus din fiă-care obiect de învățământ, precum și altele de lipsă etc., atunci succesul esamenului e pe deplin asigurat. Un învățator astfel pregătit așteptă ăđia de esamen cu cea mai mare bucuriă, căci acum e timpul, ca să-și arate vrednicia și destoini-

cia sa de învățator harnic, care și-a împlinit chiămarea cu scumpătate și sânteniă.]

Chipul, cum se obișnuiesce a se face la noi conspectele, nici nu mai coréspunde spiritului timpului. El se numesce perioacă, un cuvânt strein limbei noastre. Dér numirea acesta puțin împörtă. Ce împörtă e chipul, cum se compune. Generalitatea, în care sunt cuprinse obiectele, precum și estensiunea lor dintr'o perioacă, departe d'a produce o iconă clară asupra ori-cărui cetitor, dimpötrivă îl duce în neclaritate și neînțelegere. Pöcat, că nu pot servi cu o astfel de perioacă, ca să se convingă și On. Redacțiune de adevărul cuvintelor mele. De multe-ori sub generalitatea unei perioace se ascunde negligența învățatorului. De exemplu în perioacă cetim din Istoria biblică, dela facerea lumii, până la robia Israelitenilor prin Babiloneni. Ori-cine va înțelege așa-dér, că istoria biblică a trebuit să se propună dela început, după cum urméză întâmplările una după alta, și cu toate acestea nu e așa. Din esamene s'a constatat. Intrebă pe învățator, cum de n'ai propus asta și asta? Și ți răspunde, că n'ai înțeles perioaca. Astfel de casuri s'au întâmplat de multe-ori, pe când decât învățatorul ar specifica întâmplare de întâmplare, așa ceva nu s'ar puté ivi nici-odată.

Ear acum, ca de încheiere, o rugare mai am cătră d-nii protopopi, ca inspectorii actuali, ca adecă cu statorirea ordinii și timpului de esamen pentru fiă-care comună, să împărțescă tractul în mai multe cercuri, destinând pentru fiă-care cerc pe unul din cei mai buni învățatori a lua parte la esamene, pe lângă comisarul, și acolo a-și face notițele de lipsă cu privire la disciplină, metod etc. — și aceste notițe, compuse în formă de raport, le va înainta d-lui protopresbiter, care apoi cu ocasiunea adunărilor învățatoresci să le pună în discușiunea tuturor învățatorilor.

În chipul acesta se va produce un fel de emulațiune nobilă între învățatori. Fiă-care va căuta să-și împlinescă datorința, ca să nu se compromită față cu colegii săi. În chipul acesta făcând, prestigiul fiă-cărui învățator se va ține la locul său, ér

școala în ochii poporului va trece de ceea ce este, ér nu de un lucru nefolositor, și ori ce jertfă, ce ar mai recere școala, va fi bine primită din partea poporului.

X.

Literatură.

Metodă de vióră, de Robert Klenck, profesor la conservatorul din Bucuresci, — lucrare aprobată ca carte didactică din partea ministerului din România. Cei ce cunosc notele și sunt inițiatți cât de puțin în ale muzicii vor găsi în acest prețios studiu musical al d-lui R. Klenck un povătuitor de mare valóre, care-i va face să-și desvölte și îmbogățească cunoscințele musicale prin un metod practic și ușor. Lucrarea constă din 6 caiete și se pöte procura și dela librăria N. Ciureu din Brașov.

În Institutul de editură Ralian și Ignat Samitca din Craiova a început să apară renumita operă a lui Louis Kuhne: *Nona Știința de vindecare*, basată pe unitatea bólelor și vindecarea lor fără doctorii și fără operații, — 1 volum de peste 500 pagine în 10 fascicule. costând fiă-care fasciculă câte 50 bani (25 cr.). Operă tradusă până acum în 17 limbi moderne.

Producțiune teatrală în Făgăraș.

Blașiu, 8 Maiu n. 1896.

Plecasem pe o nópte ploioasă la Făgăraș cu nisce ataceri. Nici închipuire nu puteam să-mi fac, ce bine am să umblu. Bine a ăđis cine a ăđis, că adevăratele bucurii sunt tot-déuna cele ce nu le cauți, ci cart te caută ele.

Un domn Făgărașan, cu care făcusem cunoscința pe tren, imi spusese, că în aceea ăđi se va da în Făgăraș o producțiune teatrală de cătră inteligența.

— „N'atți cetit în toi?“

— „Pare-mi-se să fi cetit“, îi răspunsei. Dér intr'adevăr nu-mi aduceam aminte să fi cetit.

— „D-ta un tiner de atâtea speranțe, ăđi numai „pare-mi-se“, și nici nu pleci la Făgăraș numai și numai pentru petrecere. A, ce mai feciori sunt și cei din ăđia de ađi, „să-i cauți ăđia cu luminarea, ca să-i însuflețesci pentru petrecerile noastre“.

Ajuns în Făgăraș și isprăvindu-mi afacerile, bine, réu, cum a dat Dumnezeu, punct la 7 $\frac{1}{2}$ ora am intrat în sala hotelului „Lauritsch“. Indată s'a și început producțiunea, un lucru, care m'a surprins foarte plăcut și mi-a lăsat o bună idee de punctualitatea Făgărașenilor.

neica, Viorica, Surăița, Bălăneica, le lasă să măgă să se sature, sunt mari, cât au crescut cornițele? Dér ștrengarul de Boenutț mai împunge?

— Moș-Negru, e frumos la munte? întrebam eu.

— Cum să nu fiă, dragu moșului, acolo sus este mai apröpe de D-ăđeu, și Sântilie trece ecă cât pe-aiot cu carul său de fulgere, și apoi de acolo de sus veđi peste mări și țeri, de pare, că ești sus în cer.

— Moș-Negru, du-mé și pe mine! ăđi-ream cu ochi scăpărați de plăcere, du-mé și pe mine!

— Lasă, dragu moșului, până-i fi mare, cumva să te iee vre-un urs, Dómne mădesce!

Cu această vorbă tot-déuna Moș-Negru imi stămpöra avéntul, căci mi-se părea lucru foarte adevărat, deoarece mai în fiă-care vorbă Moș-Negru venea cu cornele dela câte o vită necată de urs.

Când însă ajunsesem de vre-o trei-șpre-dece ani și vedeam Sămbăta băețandri și fetișcane din sat plecând la munte să ducă sare la vite, imi eșiam din piele de dorința de-a mă duce și eu la munte, și mai ales să ved carul lui Sântilie și să privesc peste țeri și mări.

În fine într'o Sămbătă la întrevenirea mamei, mă lasă tata să plec și eu la munte cu ceilalți. Mai fericit nu era nimeni ca mine atunci. Sântă copilăria de ce nu te mai întorești tu cel puțin câte-va ăđile, și bă-

trării și-ar da înțelepciunea și regii coróna pentru dulcéta ta!

Plecăm. Caravana consta din băețandri între 10—14 ani și din fetișcane cam de aceeași etate, dér unele chiar fete mari, și cu deosebire acestea conduceau și purtau de grijă de convoi.

Apucând valea printre munți, olocotesc codri de cântecele fetelor și de fluerile băeților. Glumele, păcălelile se țin lanț. Incetul cu incetul nenumăratele treceri peste riu, bolovani, sușuri, coborișuri, încep a muia sburdălniciile, caravana începe a se rumpe, unii mai înainte, alții mai înderépt.

Ióna, cea mai mare dintre toți, înaltă și radiósă de frumșetă și blăndețe, ca flórea sórelui, începe a-și deprinde vađa și îngrijirea, punând pe o surată înderépt, ér ea mergând în frunte ca să nu se prea rumpă și reslățesacă convoiul.

Ajungem la piciorul muntelui, pe care sus împărăția Moș-Negru peste poporul său necuvéntător.

Înainte însă de-a ne apropia de piciorul muntelui începem a simți un miros nespus de dulce, care eu nu-l mai simțisem nici-odată.

Băeții, cari mai fusese la munte imi spun, că-i miros de flori de tei, de care sunt fórte mulți în pólele muntelui. Nu cunosceam teiul de cât după scórța lui, de cari aduceau argații pentru legat la viiă. În sat nu era tei, fiind-că prin grădină nu se sufereau de cât pom, ér în pădurile dim-

pregiur încă nu era tei. Mirosul teiului, care din ce în ce era tot mai tare, înalța plăcerea și bucuria mea la estas. Ajungând sub pólele muntelui, unde se întâlneau două văi limpede, vióră ne aședăm sub nisce tei bătrâni încărcăți de flori, ca să ne luăm putere pentru sușul, care ne aștepta pe pisc în sus.

Intinserăm merinđile și între mii de glume ne mai adăuserăm puterile. După gustare începură sbeguelile între cei mai mărișori și mai mărișore. După ore-care sfíelă intru și eu în hora sbeguelilor, prindénd una stringénd pe alta.

De-odată aud băeții strigând: he, he! uite popa, cum știe să prindă fetele.

„Mi ăđiceau băeții popă fiind eu fecior de popă.“

— Te spun la neica preutésa! imi ăđice Ióna, în a cărei grijă mă dase mama.

Strigătul copiilor cu „popă“, vorbele Iónei cu „neica preutésă“ mă cam descărăjară, dér băeții alergându-se încöce și încöce cu fetele, începură a striga: prinde-o popo, ține-o popo! și le abăteau spre mine, și mă înhaț de nou, ér când Ióna imi mai aruncă „o neică preutésă“, eu o îmbrățișa-i iute, o sărutai și-o luai la fugă ăđicându-i: ei! spune-i neicăi preutese, că te-am sărutat!

— Ei! lasă, că te cos eu acasă, ăđice Ióna riđénd, încât mi-se părea, că nu-i căđuse nici ei réu.

O luărăm apoi pe munte în sus. Vederă, ce suind mi-se lărgea tot mai tare,

începe a-mi fermeca sufletul. Mai întâi se deschideau piscurile cu văile, cari, învălitate în rațele dulci ale sórelui de séră, vörsau și în sufletul meu o dispoșițiă atât de dulce în cât mă simțiam într'un fel de bețiă.

De la un timp băeții începură a șuera hoșesce și într'un târđiu încep a răsuna asemenea șuerături din sus de pe munte. Ne apropiam adecă de locul gol al muntelui, și vácarii începură și ei a ne răspunde.

Ajungem tocmai la apusul sórelui. Vitele eșise la gol și pásceau pufnind tignite prin erbă. Când vitele veđură ciliganea, ce răsărea din tufe, ridică capetele și devin neliniștite. Ele adecă șciau instinctiv și din datină, că au să capete sare.

Intră cu toții în cirédă strigându-și fiă-care pe nume vitele. Vitele în scört timp se grupară fiă-care pe lângă stăpânul său, ca o familiă, și începură a le presăra sarea măruntă ca făina pe spate, ér vitele încep duiöse a linge.

După acest ospet de sare vácarii mână vitele la apă, ér noi mergem la sălaș, așa se numesce coliba vácărilor făcută din bărne și acoperită cu ferigă.

Moș-Negru ne ese înainte pășind încet și răđimându-și drépta pe toiașul stăpănitör de munți, ér de-o parte și de alta doi căni mari cenușii, Lupeit și Urseiă, pe care îi stăpănea vorba lui Moș-Negru și mai câte-o pască din toiaș, căci alt-fel mornăirile și hărăirile lor nu prea séménau a prietiniă.

S'au jucat două pisse: „După teatru“, comedie de I. V. Stefanelli și „Doi surdi“, de V. Alexandri. Amândouă le mai vedusem de trei-patru ori pe scenă; cu toate acestea mi-au plăcut mult, ba pot dice, că Făgărășeni mi-au făcut o impresie mult mai adâncă, de cât toți ceilalți. D-ra Lența Florea în rolul de camerieră și mai cu seamă ca Florica, tineră țerancă, are să ne ispătescă încă multă vreme. Era atât de naturală și grațioasă pe scenă, că a încântat tot publicul. Are și o voce simpatică, cu care ni-a cântat nisce melodii drăguțe. Aplauzele i-au fost meritade. D-l Ioan Berescu, Graur, fecior boeresc, părea crescut pe scenă. Fărte bine și-au jucat rolurile și d-sora Miți Bănuț, d-sora Victoria Grama, Victoria Toma, d-nii Traian Păcslă, Costi Toma și Clement Grama.

S'a incins apoi un dans vesel, care a durat până în doi de zi. Mulțime de domnișore frumoase din Făgărăș și jur. Prea au fost însă multe și frumoase, că mi-au încurcat mințile. Cum se le pun cu numele?...
Un streis încântat.

ECONOMIA

Cultura legumelor.

I.

I Observări generale. Pe di ce mergem ni-se dă privilegiu de a auzi tot mai multe și mai dese văerări dela economii noștri, că numai cu economia câmpului și creșterea vitelor nu-și mai pot împăca trebuințele de toate zilele, deore-ce și acestea două isvore principale de câștig sunt mereu lovite și strimțorate parte prin concurența streină din alte țeri europene, parte prin cea americană, așa încât vrând ne-vrând ni-se impune, ca să ne cugetăm mai adese-ori și la alte ramuri economice, cari pe lângă cele două, ni-ar mai pute sporii în cât va venite economice.

Intre ramurile laterale de economie, cari ar pute ușura în măsură însemnată starea economilor noștri se numără: *pomieritul, legumieritul, stupăritul, cultura vermurilor de mătase, industria domestică*, de care se țin: facerea de furci, greble, coșerci, și coșuri de nuele, apoi împletitură de papură, pălării de paie și altele. Lăsând la o parte celelalte ramuri economice, să ne oprim de

astă-dată numai la cultura legumelor.

Cultura legumelor, pe o întindere mai mare de pământ, până acum n'a prea fost băgată în seamă de către economii, s'eu mai bine șis de către economii noastre dela sate, ci în loc să le crească prin grădinile și câmpurile lor, le cumpără de multe-ori, ca și orașenii, de pe la grădinarii sârbi din apropierea orașelor mai mari, s'eu de pe la economii de Sas din apropierea lor, scotind cultura aceloră prea migăloasă și împreunată cu multă pierdere de timp.

În modul acesta se aruncă an de an cu crucerul și decerul pe: cephă, aiū (usturoiū), varză, morcovī, ardeiū, crastaveți, ridichi, cartofi, fasole și altele, sume însemnate de mii, ba chiar decii de mii, ce le plătim streinilor, pentru că ne cultivă legumele de lipsă, pe cari și noi le-am pute crește, rămânându-ne într'un asemenea cas paralele acelea în pungă, ca să putem acoperi cu ele alte trebuințe casnice.

Nu tot așa fac conlocuitorii noștri Sași s'eu mai bine șis femeile lor. Acestea, deși încă lucră la câmp, ba pōte mai mult chiar ca ale noastre, totuși se ocupă cu cultura legumelor, nu numai pentru trebuințele casnice, ci chiar și de vândare, așa încât an de an adună cu crucerul, decerul și florinul sume însemnate de pe la aceia, cari n'au unde le cultivă, s'eu desprețuesc cultura lor.

Cine ar sta la îndoală în privința acēsta, n'are decât să cerceteze o di de tērg dintr'un oraș împrejmuit cu economii de Sas, și îndată se va convinge, cum economii de Sas în decursul anului întreg sunt tot cu banul în mână de pe legume, pōme, flori semințe și altele.

O întēplare, la care însu-mi am fost martor ocular în piēta Sibiiului, ne va lămuri și mai mult asupra câștigului, ce și-l pōte face economul din cultura legumelor pe o întindere mai mare.

Erau anume doi economii din Gușterița de lângă Sibiu cu femeile lor cu carēle în tērg, unul Sas, őr celalalt Român. Acest din urmă adusesse în tērg două hectolitree de grâu și două de cucuruz, căci imi spusese, că nu se ocupă cu cultura

legumelor în mare, ca Sașii, pe cari abia le vëndu cu vr'o 16 fl. Sasul cu femeia lui însă n'au adus nici măcar o ferdelă de bucate, ci numai semințe și legumi, pe cari după ce le-au descărcat de pe car, însu-mi m'am minunat despre mulțimea și soiul lor.

Numitul econom sas avea ca la un hectolitr sēmēntă de mazărice, ca o ferdelă sēmēntă de trifoiū, pe care o vindea cu litrul à 30 cr., őr femeia lui avea câte-va ferdele de cephă mai mare, ca o miertă de rēsade (arpagie) de cephă, câte-va ferdele de fasole, apoi morcovī, cartofi, ridichi, pētrânjei, păstrănapī și altele.

După ce le-a descărcat pe toate din car, m'am apropiat și eu mai tare de el și întrebându-l de una alta mi-a spus, că el cu femeia lui în decursul anului întreg fac parale frumoase pe legumi, flori și semințe. N'am stat mult de vorbă cu el, deore-ce însu-mi m'am convins din prețel, ce li-l ofereau cumpărătorii, că are dreptate; m'am convins, că Sasul cu femeia lui au făcut pe legumile și semințele aduse în tērg pe de două ori mai multe parale ca economul nostru român, și încă într'un timp scurt, pe când acesta trebui să aștepte mai până către amēdi cu grăul și cucuruzul lui.

Vēdēnd Românul, cât de curēnd și cu ce preț își vinde marfa consăteanul s'eu sas, ar fi voit mai bucuros să aibă și el legumi și semințe de vândare, decât bucate. M'am apropiat de Român, și l'am întreat: că pentru ce nu cultivă și ei legumile în mare, ca Sașii? — „Ei domnule, imi rēsponse economul nostru, Sașii au avut o școlă mai bună ca noi până acum, de aceea au dat ei așa tare înainte; acum însă e rēndul nostru, ca să facem și noi ca ei, că dōr acum și noi avem școle, în cari se putem învăța!“ — „Da, da, bādicule“, i-am rēspons: „Școlă face diu om, om, și altoiul din pom, pom“, după cum dice o veche dicală românăscă.

Din vorbele economului nostru am înțeles, că nu lenea și nepăsarea, ci mai mult împrejurările locale și lipsa unor cunoștințe deosebite asupra culturii legumilor au împiedecat pe economii noștri de prin apropierea orașelor, ca să nu facă și ei ca economii sași. Când le va succede

a delătura acele împrejurări, când li-se vor da cunoștințele și povețele de lipsă pentru cultura legumilor în mare, nu ne indoim, că atunci și ei vor urma asemenea Sașilor.

Cum că și economii noștri sunt aplicați a introduce îmbunătățirile și reformele economice, se pōte vedē de acolo, că în Sāsime, pe unde Românii trāesc amestecați cu Sași, nu numai că au introdus toate acele îmbunătățiri și reforme în economia câmpului și creșterea vitelor, ci au făcut pe unele locuri mai mult chiar și decât Sașii, așa încât Sașii se tem de ai noștri, că în cele din urmă o să le facă o concurență prea mare în privința stărei materiale.

Tot așa credem, că se va întâmpla și cu cultura legumilor, nu numai în Sāsime, ci pretutindenea, după-ce se vor convinge și economii români, ce folose însemnate pot avē dela ea, și că aceea nu este împreunată cu nu știu ce greutăți, pe cari să nu le pōtă învinge s'eu delătura.

Cultura legumilor e reconșcută de către unii economii învățați și ca o ocupațiune morală, care adevărat pōte să împedec și abată pe om dela lene și trāndăviă, aflându-și în aceea ocupațiune mai tot-dēuna, când e pe acasă și nu e la lucrul câmpului. Și câte zile de lucru mai petrece economul de primăvara până tōmna pe acasă, s'eu că e ceva de plōiă s'eu că la câmp nu are tocmai un lucru intins, în cari ar pute face cu înlesnire câte-va straturī de legume în grădina s'eu grădinața sa. Prin acēsta el ar da privilegiu, ca să învețe la lucru chiar și pe membrii mai tineri ai familiei sale, deprindēndu-i și pe aceștia la săpatul, plivitul, udatul și strinsul legumilor.

Afară de copii, în câte familii nu se mai află și servitori și servitōre. bunicī și bunice, cari încă și-ar pute afla ocupațiune potrivită împrejurul legumilor?

Mult ar pute contribui la lățirea culturii legumilor și școlile populare, introducēndu-se și școlarii și școlărițele mai mari la sēvērșirea lucrurilor mai ușore, pe cari vēdēndu-le și deprindēndu-le aci, să le știe face apoi mai târziu chiar și în grădina lor. Dēcă unde-va se nimeresc mai bine proverbul: „Vorbele mișcă, pildele atrag“, apoi aci își află chiar locul potrivit. Inzadar le va spune

Moș-Negru aprōpe pe la șapte-deci de ani, de o statură sub mijlociă, dēr de-o făptură petrosă, lat în piept, mână și picioare scurte și grōse, cap mare, păr și barbă crețā și stufoasă, sprāncene lungi încalcoite, odată toate negre corb, acum cam înflorite cu dese fire de argint; în acēstă înfățișare imi părea că ved pe Codreț din poveste.

Vēdusem eu de-atâtea ori pe Moș-Negru, când venea la noi, și tot-dēuna imi făcea impresiunea făpturilor din povești, mai ales cu pērul și cu barba pădurōsă, cu pieptul, care prin crepătura cămeșei deschiotate se vedea pāros ca o blană de urs, și la toate acestea se mai adaugea o voce adēncă, părea că ese din o pescere, cu toate acestea de un timbru dulce, încât cu tōtă înfățișarea lui s'eu tocmai pentru acēstă înfățișare rară la toți copiii ne era drag Moș-Negru. Moș-Negru ierna ședea în sat, căci avea casă și familie, și de câte ori venia la noi ne aducea cele mai frumoșe pere și mere, și glumia cu noi s'eu ne spunea câte-o poveste ori pāțaniă, în cât și pentru acestea tare iubiam pe Moș-Negru.

Acum el încă ne întâmpină, căci știa că-i aducem, cum era datina, câte-o mică surprindere, unii tutun, alții afumătură ori o scelēfă de porc, pāne, făină ș. a.

Înainte sălaşului ardea un foc mare și de-asupra în cărlig o căldare pāntecōsă. Când Iōna îi scōse între altele și un urcioraș cu țuică, ce i-l dēduse mama pentru Moș-Negru,

— A! dișe bătrānul, D-deu sē-i dee bine neichi preutese, că nu și-a uitat de gătlanul lui Moș-Negru.

Puse apoi urciorașul la gură și trase una coala voinicesce.

— Ei! vēdi așa, dișe Moș-Negru, acuma sunt și eu tiner ca voi; ea puneți-vē coala pe ierbă până vē trage moș o māmăligă cu mitică, cum nu va mai vēdēt ochii.

Turnă apoi o covată de făină în căldare și luă o altă căldărușă mai mică, o dete la un băiat sē se ducă la isvor s'ō frece și s'ō spele bine. Într'aceea māmăliga începe a forfoti, őr Moș-Negru o cerca cu făcălețul sē vadă, dēcă este de mestecat.

— En vine 'ncōce, māi smāntānilă, sē vēd șciț sē te bați cu māmăliga,

Dișe Moș-Negru către un flăcăiandru, care se bălăbānea cu vițeei sē-i închidă într'un țarc ca sē nu dee la vaci.

Flăcăiandru l'și închise vițeei și venind luă cu Moș-Negru căldăroiul de pe foc, se puse pe un butuc, luă căldarea între călcăiă, punēndu-și între căldare și călcăie câte un vēnjol de ferigă verde, ca sē nu-l ardă, și începū lupta.

— Nu cum-va sē aflū vre-un cocoloș, că și-l pun subsuōră, m'ai înțeles māi somnoro!

Moș-Negru se duse apoi în sălaş cu căldărușă și veni cu ea plină de smintășă amestecată cu unt și cu smāntānă.

Tot auzisem acasă de la argați vorbind încântați de-o māncare numită mitică,

ce le da Moș-Negru, când se duceau cu vitele în munte, ori când le duceau sare.

— Ei, sē vedeți, dragii moșului, o māncare, sē nu mē mai uități.

Puse căldărușă în cărlig, și când flăcăul rēsturnă un pisc de māmăligă pe o merindare albă, Moș-Negru veni cu căldărușă și-o împārți prin câte-va găvane de lemn și începurăm atacul.

Moș-Negru avea drept, mitica era de tōtă lauda. Era un fel de balmoș cu deosebirea, că era mai grōsă, căci n'a lāsāt'ō sē se topēsōă prea tare pe foc. Afară de aceea laptele profumat de munte are un gust deosebit bun, căci acasă am cercat, dēr mitica nu avea acel gust ca cea dela Moș-Negru.

Moș Negru dișea, că mitica nu se face bună de cât la munte.

Băeții apucară apoi prin pădure și aduseră lemne sē tragă o vālvātae peste nōpte.

Moș-Negru uitāndu-se spre apus — Hm! dișe, o sē ne boteze, dragii Moșului, la nōpte.

— De unde? strigară băeții, uite cerul senin ca oul, nor nici de lēc.

— Ascultați pe Moșu; nu de florile cucului am îmbētrānit aprōpe de crugul vremilor. Faceți focul colo sub fagii aceia, o sē vē prindă bine la vreme de pic.

Er mie imi dișe sē mē duc sē mē culc în sălaş.

— Nu te duce, imi șopti Iōna la ure-

chiă, că māne îți ducem numai ciolanele acasă, tot te rod purecii.

O ascultai și ne duserăm toți sub fagi, unde băeții aprinsēr un mare foc.

Ne puserăm apoi la povești și la glume în jurul focului, care din ce în ce devenea tot mai dulce, căci aerul începuse a se reci.

Moș-Negru după ce-și puse în rānduie lăptăriile, veni și el la foc, își umple pipa și o pune pe jāratic, căci dișea, că după ce fierbe tutunul în pipă e mai tare și mai gustos.

— Ei! spune-ne o poveste Moș-Negru. Dișeră băeții.

— O sē vē spun, ba nu, o sē vē arē o poveste fōrte frumoșă, dișe bătrānul, se sculă și plecā.

— Dēr povestea, Moș-Negru! Strigam cu toții.

— Ecă mē duc sē vi-o aduc.

Noi rēmaserăm înholbānd ochii unii la alții, căci nu înțelegem cum sē ne aduc povestea.

— Ne-a pācālit Moș-Negru! dișeau unii; s'a dus sē se culce.

Peste câte-va minute, Moș-Negru apare în zarea focului aducēnd ceva lung atārnat de o prājină.

Când se apropiā, țipārām de-odată toți, căci de prājină era atārnat un șerpe fōrte mare.

— Nu vē temeți, că-i numai burduful umplut cu mușchiū. Începū apoi a ne spune povestea șerpelui.

Invetatorul scolarii soi, ca eca straturile de legume se pregatesc, plivesc, sapă ș. c. l. așa și pe dincoala, cari deca școlarii nu vor vedé în grădina școlii decât buruene, puțin vor puté cuprinde ei cu mintea lor din cele propuse, căci: „Invetătura fără deprindere e ca róta fără osiă“, după cum diceau și străbunii noștri.

In sfirșit cine nu scie, ce plătesce o grădină plină de legumi, pe cari se le poți avé din totă bună vremea la îndemână în stare prós-petă și curată, cu deosebire la sate, unde nu le poți cumpéra tot cu bani gata ca la orașe.

Din cele spuse până aci se póte vedé, că cultura legumilor este unul dintre cele mai prețioșe ramuri economice, care pe lângă un lucru bagatel, așa dicând, ne oferesce în tóte patru anotimpurile un nutremânt bun și sănătos, pe lângă acesta, cultivate pe o întindere mai mare, putem face chiar și parale frumoșe din vinde-rea lor.

Așa stând lucrul, credem, că și de astă-dată ne împlinim o datorință către iubiții noștri cetitori, deca în numerii viitorii le vor arăta natura și însușirile diferitelor legume, ce se folosesc în economia casnică.

L. Georgescu.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 15 Maiu st. n. 1896.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl. cr.	
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	5	80
"	Grău mijlociu	5	50
"	Grău mai slab	5	—
"	Grău mestecat	3	30
"	Săcară frumósă	3	70
"	Săcară mijlociă	3	40
"	Orz frumos	3	10
"	Orz mijlociu	2	80
"	Ovės frumos	2	50
"	Ovės mijlociu	2	40
"	Cucuruz	3	60
"	Mălaiu	5	—
"	Mazăre	6	50
"	Linte	8	—
"	Fasole	6	20
"	Sēmēnță de in	7	60
"	Sēmēnță de cânepă	5	30
"	Certofi	—	80
"	Măzêriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	48
"	Carnea de porc	—	52
"	Carnea de berbec	—	—
100 kil.	Său de vită prós-pet	21	—
"	Său de vită topit	32	—

„Steiana lui Avram din deal, cea mai lăptosă din totă ciréda, mă tredesc într'o sără, că vine cu ugerul lipit, lapte ca în palmă.

„Ce ștregarule! strigai către vițelar, ai lăsat vițelul să sugă, și-i trag o scăr-mănată, deși se jura pe D-șeu și Maica-precistă, că vaca nici n'a văcut vițelul.

„A doua și tot așa. Dér fiind-că mă îngrijisem eu singur să-i închid vițelii la timp în țarc, am luat la răpângele pe ștregarul de văcar, căci credeam că a muls'o vre-unul prin pădure și a beut laptele, căci se află câte odată printre ei sugăi de aceeașia.

„A treia și asemenea. Atunci am oprit vaca să nu mērgă cu celelalte, ci să pască prin apropiere, și ca s'o ademenesc să stee, i-am pus într'o covată făină cu sare. A șeșut ea ce a șeșut, a început apoi după amēdă a mugi și a luat'o la fugă. Eu o urmăresc mereu să ved, ce se alege, și m'a dus departe mugind din ce mai des, până ajunge într'o poeniță, care este încungiu-rată de fagi bătrâni, aci se opresce aprópe de un fag la marginea poeniții, și-o vedeam din tufe, că mușluesce pe lângă fag, de-odată ved, că ceva negru se incolăcise mîndu-se în sus pe un picior al ei din dē-répt. Eță deavolul, imț dīsei în mine, mi-a priloștit vaca. Cum îl vedeți, incolăcesce piciorul de jos până sus la uger și începú a sugé. Vaca sta liniștită și mulțămítă cum mi-se vedea.

Căendarul săptămânei.

MAI. are 31 zile. FLORAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	5 S. m. Irina	17 Pascălie
Luni	6 Sf. și dreptul Iov	18 Venanțiu
Mărti	7 S. m. Acație	19 Petr. Celestin
Mer.	8 S. ap. Ev. Ioan	20 M. Bernardin
Joi	9 S. prof. Isaia	21 Felix
Vin.	10 S. ap. Sim. Zilat	22 Iulia
Săm.	11 S. m. Mochie.	23 Iohanna

Bursa de mărfuri din Budapesta.
din 13 Maiu n. 1896.

Săminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
		dela	până
Grău Bănățenesc	80	7.10	7.20
Grău deia Tisa	80	7.15	7.25
Grău de Pesta	80	7.10	7.20
Grău de Alba-regala	80	7.10	7.20
Grău de Bácska	80	7.20	7.30
Grău ung. de nord	80	—	—

Săminte vechi ori nouă	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	până
Săcară		70—72	6.80	6.85
Orz	nutreț	60—62	4.50	4.70
Orz	de vinarș	62.64	5.10	5.70
Orz	de bere	64.66	—	—
Ovės		39.41	6.20	6.55
Cucuruz	bănăț.	75	—	—
Cucuruz	altă soi	73	—	—
Cucuruz		—	—	—
Kirișcă		—	—	—

Productediv.	soiul	Cursul	
		dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungar.	27.—	35.—
—	transilvană	—	—
—	bănățenă	—	—
Oleu de rap.	roșia	27.—	29.—
Oleu de in	rafinat duplu	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	51.—	52.—
—	dela țără	—	—
Slănină	svēntată	45.—	45.50
—	afumată	50.—	51.—
Său		—	—
Prune	din Bosnia în buți	10.25	10.75
—	din Serbia în saci	11.—	11.25
Lictar	slavon nou	14.—	14.50
—	bănățenesc	12.50	13.50
Nucl	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresci	—	—
—	sărbesci	—	—
Miere	brută	—	—
—	galbină strecurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirt	brut	—	—
—	Drojdințe de spirt	—	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Maiu 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.50
Renta de coróne ung. 4%	98.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.70
Bonuri rurale ungare 4%	97.25
Bonuri rurale croate-slavone.	97.25
Imprum. ung. cu premii	156.50

Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	138.75
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de argint austr.	101.25
Renta de aur austr.	122.55
Losuri din 860	145.50
Acții de ale Băncei austro-ungar.	948.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	386.25
Acții de-ale Băncei anstr. de credit.	353.75
Napoleonori.	9.54
Mărci imperiale germane	58.77 1/2
London vista	100.15
Paris vista	47.75
Rente de coróne austr. 4%	101.20
Note italiene.	44.56

Bursa de București
din 13 Maiu n. 1896.

Valori	Do- bândă	Scad. cup.	Cu ban gata
Rentă română perpetuă 1876	5%	ADR.-Oct.	100 1/2
Renta amortisabilă	5%	"	98. 1/2
" (Impr. 1892)	5%	Ian.-Iul.	99. 1/2
" din 1893	5%	"	99. 1/2
" 1894 int. 6 mil.	5%	ADR.-Oct.	95. 1/2
" (Impr. de 32 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	86. 1/2
" (Impr. de 50 mil.	4%	"	86. 1/2
" (Impr. de 274 m. 1890	4%	"	87.—
" (Impr. de 45 m. 1891	4%	"	88. 3/4
" (Im. de 120 iul. 1894	4%	"	88. 3/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai.-Nov.	100 1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 800	10	"	2.55.
Oblig. comunei București 1883	5%	Ian.-Iul.	96. 3/4
" " " din 1884	5%	Mai.-Nov.	—
" " " din 1888	5%	Ian.-Dec.	—
" " " din 1890	5%	Mai.-Nov.	97 3/4
Scrisuri fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	94 3/4
" " urbane București	5%	"	101. 1/2
" " " Iași	5%	"	83. 3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	"	—
Banca Rom. ult div. fr. 1281	500	150 v	—
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1577.
Banca agricolă	500	150 v.	206.—
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	intr. v.	399.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	"	410.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 80	250	"	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 16 l.	250	"	181.—
Soc. Rom. de Hârtie ult.	100	"	—
"Patria" Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	"	100.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	"	—
" " " 2 em. u. d. 0	100	"	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	"	—
"Bistrița" soc. p. f. hârtii 30	100	"	—
Societ. p. const. de Tramways	200	"	20.08
20 franci aur			

SCOMPTURİ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansuri pe efecte	6%	Petersburg	4 1/2%
Casa de Depuneri	5%	Berlin	3%
Londra	2 1/2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	3 1/2%

Cursul pietei Brașov.

Din 16 Maiu 1896.

Banonote rom. Camp.	9.51	Vënd.	9.53
Argint român. Camp.	9.45	Vënd.	9.50
Napoleon-d'ort Camp.	9.52	Vënd.	9.54
Galbeni Camp.	5.65	Vënd.	5.70
Ruble rusești Camp.	126.50	Vënd.	—
Mărci germane Camp.	58.30	Vënd.	—

„Mă judecam ce-i de făcut: să mă răped la vacă și să-l zăpsesc? Mă temeam să nu musce vaca. Am stat liniștit până a supt, și de umflat, ce era, a căcut de-odată de pe piciorul vacii, eu atuncea mă reped, dér până ajunsei, el intrase în scorbură lângă care supsesse, și pe jos erau urme de lapte, ce-i cursese din gură, se vede, până la gura scorburei. Scorbura avea deschidătură și pe de-asupra. Adunai iute frunțe și surcele le vērți pe de-asupra în scorbură, scăpărai, aprinsei un vânjol de frunțe și-l aruncaii în surcelele din scorbură, ér eu mă pusei cu secura în mână jos la gaură, de-o parte.

„S'aprinde surcelele, s'aprinde scorbura și ardea de trosnea, satana nu eșia, nu ajunsese încă focul jos, căci el se vede, că se ținea jos la rădăcină. De-odată aud un șuer și dă să iēsă jos pe gaură, eu trag cu secura și-i sbor capul în cât rămase iute așinat numai de puțină piele, îl trāsei apoi afară tot din scorbură, și uite că-l pârlișe focul pe spate. După ce s'a scurs tot laptele din el, de făcuse baltă, l'am luat și l'am adus la sălaș și l'am dat pe mâna vițelarului să-l belēscă foliș. L'a belit și l'a umplut cu mușchi, și-l scóte câte odată de spariă vacile cu el. Ei! uitasem să spun că Steiana, când m'a văcut a luat'o la fugă și nu s'a oprit până la sălaș. Am pus pe vițelar de i-a spălat ugerul bine și apoi în urmă cu apă sfințită de la bobotéză și două zile i-am muls laptele jos, nici la

câni nu l'am dat, ér trei zile a supt'o numai vițelul“.

Acēșta istoriă imț cam strică voia și mai ales, că vėđui în ființă dihania de șerpe, mare cum nu mai vėđusem, ba și Moș-Negru spunea, că n'a mai pomenit așa șerpe, și ast-fel imț turbură sufletul, căci o pătisem și eu încă copil de 4 ani încât p'aci să mă musce o năpărcă.

Pe când însă Moș-Negru își gătise povestea, se innorase din sus bine și începuse a fulgera.

— Țineți-vē, copii, că acuși vē mōiă. Mă chiamă din nou să mă duc în sălaș, nevoind însă, aduse Moș-Negru un cō-joc mare să mă acoper să nu mă ude.

Nu trecu mult și sosi o plōiă iute cu fulgere și trāsnete, care cu atât păreau mai grozave, căci eram în o pozițiune de unde se audia un rēsunset prelungit prin văile adânci. Plōia trecu repede și de voiă bună băeții începură a dice în fluere și a juca în darea focului, până când într'un târđiu ne pomenim érași cu Moș-Negru trăgēnd cu o prăjină lungă după băeții, care nu se mai astēmpărau, se culcă apoi lângă foc cu prăjina lângă el și cu vorbele: să nu vē mai aud nici cărc!

(„Rev. crit.-lit.“)

Tărgul de rimători din Steinbruch.
Starea rimătorilor a fost la 12 Mai de 9563 capete, la 5 Maiu au intrat — capete și au eșit rămă-nēnd la 6 Maiu un număr de 9,563 capete
Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Nr. 2186—1896.

PUBLICAȚIUNE.
Pentru constatarea dărei pe case pe anii 1896—1898.

Se aduce prin acēșta la cunoștința publică, că consemnările pentru constatarea dărei pe case pe anii 1896—1898 revidate de Direcția financiară reg. ung. din loc, care atât pe baza fasiunilor date de proprietarii caselor, cât și pe baza constatărilor, din partea comisiei a fixat chirile locuințelor, sunt depuse spre vedere la subsemnatul oficiu de dare orășenesc pe durata de 15 zile adevca dela 16 Maiu până inclusive 1 Iunie 1896.

Totți acei posesori de case, cari se vor simți încărcăți cu darea fixată, pot lua recurs la comisia administrativă în termenul de sus indicat de 15 zile. Recursul este a se preda la oficiu de dare orășenesc. Acei posesori de case, cari pentru prima óră sunt taxați cu darea pe case, pot recura contra sumei prescise în termen de 15 zile socotit din ziua de când li-se va scrie darea pe anul 1896 în fascicula de dare la Magistratul din loc.

Recursurile ce se vor înainta după trecerea acestor termene, ca întârđiate, nu se vor mai considera.

Brașov, 11 Maiu 1896.

Oficiul de dare orășenesc.

Alesius
consilier mag.

977,2—3.

In casa Nr. 11 șirul spită-lului (Scheiu)

sunt de vëndare

2 cai, 1 landou, 1 calēscă, 1 masă de stejar și 6 scaune.

Tot acolo sunt deja acuma

de închiriat

unu, event. două grajduri frumóse cu, event. fără remise.

979,2—3

Nu se mai oferă

în viață nici-odată ocașia ca numai **fl. 3.50** să se cumpere

o colecție splendidă de

10 bucăți 1 ciasnoric de

fl. 3.50 bucăți busunar Prima

fl. 3.50 Anker-Remon-

toir umblă pre-

cis, si cu garan-

ție de 3 ani.

1 lanț imita-

ție d'aur pancer.

2 inele imita-

ție d'aur cel

mai nou fason, și

cu similibriant

imit. și rubine.

2 nasturi de

manjete, de aur

imit., cu meha-

nism patentat.

1 ac cu broș pentru dame fôrte

frumos.

3 nasturi pentru Chemisete imit.

d'aur.

Tóte aceste 10 obiecte practice

costă la olaltă numai **fl. 3.50 cr.**, împreună cu ceasnoricul.

Trimeri se efectuează cu ram-bursă.

Cui nu-i convine primesce banii îndērēt.

Alfred Fischer,

660,4—6.

Institut de spălat și călcat

Brașov, strada Orfanilor Nr. 27.

Subscrisa are onóra a recomanda On. Public „institutul său de spălat și călcat“ unde se primesc rufe pentru spălat și călcat spre cea mai deplină mulțumire a orî și cui, spălatul e fără întrebuițarea varului clorhidric și cu cele mai moderate prețuri.

Primesc angajament de-a spăla și călca la timp și cu cea mai mare punctualitate tot felul de albituri, trusouri de mirese, perdele și tot felul de articule de modă, dându-le un lustru briiant și făcându-le albe ca zăpada.

1—5

Maria Mitoc.

Hotel și restaurațiune Ziegler

(odinióră „Hotel Slepak“)

în baia **Basna** (Baassen, Felső-Bajom)

lângă **Mediaș** în **Transilvania**

se recomandă, prin întocmirea sa elegantă și poziția deosebit de favorabilă, tuturor óspeților, cari vor să cerceteze acest loc de cură, avënd cu deosebire odăi de pasageri cu aer curat și prospect plăcut, întocmite cu tóte conforturile pentru timp mai scurt sau mai lung pentru sezonul de baie.

Vinuri escelente de masă și desert, beuturi recoritóre, în localul restaurațiunii, precum și **bucătăria gustuósă**, sunt recomandate óspeților pe lângă cele mai moderate prețuri.

➔ **Deschiderea în 25 Maiú 1896.** ➔

Pentru cercetare număróse se rogă

cu tótă stima:

Michail Ziegler,
proprietar.

1—2

Hotelul pomul verde Brașov.

Subscrisul are onóra a aduce la cunoscința on. public, că dela 1 Aprilie a luat ca antreprenor

Hotelul pomul verde

cu 25 odăi, arangiate din nou, cu cel mai mare confort dela 80 cr. în sus. Salon pentru nunți, banchete și petreceri private, stau la dispoziția.

Bucătăria germană și románescă. Măncările cele mai alese.

Vinuri curate și escelente din Transilvania și Ungaria.

Bere prima calitate. Serviciu prompt.

Rugându-n.é pentru vizitare cât mai număróasă sunt cu tot respectul gata spre serviciu.

961,5—6

George Sorea
antreprenorul hotelului.

Prima asociația de economii și ajutorare din Brașov.

FONDATA 1884.

Orele de birou dela 8 până la 12^{1/2}.

Subscrisa asociațiune **primesce:**

Depunerii dela membrii cu netto 5% și **depu-**
nerii cu 4^{1/2} fără nici un scădămënt, pentru dare.

Escomptéză Polițe comerciale cu 5^{1/2}%.

Acordéză împrumuturi pe polițe și ipotece cu interese culante.

Acordéză avansuri pe hârtii de valóre, de tot felul, losuri, monede etc. — Plata se póte efectua după cum va conveni debitorului.

Deschide credite cu conto-curent sub condiții fórté culante.

Brassói Elsó Takarék- és Önsegélyzó-Szövetkezet

Mihail-Weissgasse Nr. 4.

Prima asociația de economii și ajutorare din Brașov.

FONDATA 1884.

Orele de birou dela 8 până la 12^{1/2}.

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUPERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul celú mai bunú și eficace pentuu menținerea sănătății, curățirea sucuriloró precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutindenea cunoscutulú și plăcutulú

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestú balsamú preparatú cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tãmăduitoare sė dovedesce ca fórté fo'osiotrú în contra tuturorú greutătilorú de mistuire cste invélita în hãrtia grósă albastră, care pórtă în lungulú ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din fármacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungarú și francezú, și carú suntú provédute cu alăturata marcă a fábricei luatú sub scutulú legalú.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoscința stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, facú pe fiecine atentú, că fiă-care sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singurú numai de mine este preparatú după receta originală, cste invélita în hãrtia grósă albastră, care pórtă în lungulú ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din fármacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungarú și francezú, și carú suntú provédute cu alăturata marcă a fábricei luatú sub scutulú legalú.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil sė póte procura numai în

Depositulú principalú alú producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

În **Budapesta:** la farmacia I. von Török.

Tóte fármaciile din **Brașovú**, precum și tóte fármaciile mai marí din monarhia Austro-ungară au depositú din acestú balsamú de viétă.

Totú de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unú medicamentú sigurú și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutú în contra tuturorú inflamațiunilorú, rãnilorú și umflăturilorú.

Acéstă se întrebuițéză cu succesú sigurú la inflamațiuní, la stagnațiunea lepletui și întãrirea țifelorú cu ocazii nea iutércãrii copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiuní la degete, la întãrituri, umflături, tumórea glandulelorú limfãtice, lipume etc. — Tóte inflamațiunile, umflături, întãrituri se vindecă în timpulú celú mai scurtú; la casurú iusé, unde s'a formatú deja puroiu, absorbé buba și o vindecă în timpulú celú mai scurtú fără dureri.

În cutióre á 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-óre-ce alifia de casă uiversală de Praga sė imitéză fórté desú, facú pe fiă-cine atentú, ca singurú numai la mine se preparéză după receta originală. Acéstă este nu-mai atuncí veritabilă, decă cutióre-le din me'au galbinú, în carú se pune, suntú înfășurate în hãrtia roșú pe care se află tipãrită în 9 limbi esplanãțiunea cum sė se întrebuițeze, împachetate și în cartóne vinete, — carú suntú provédute cu marca fábricei de mai susú.

Balsam pentru auđ.

(Gehör-Balsam)

Celú mai probatú și prin multe încercãri celú mai temeinicú medicamentú pentru vindecarea auđului greu și spre redobândirea auđului perdutú. **1 Flacon 1 fl.**

Specialitate contra
Plognitelor, Paracitor,
Gãndacii de bucătări, Molit.
Pãrãșii de animale domestice etc. etc.

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prãpãdi orî și ce **insecte**, de aceea îl laudă milióne de cumpãrãtori; și e fórté cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilatã. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vëndare în **Brașovú**: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer,

Heinrich Zinz, Dimitrie Eremios nepoții, Emil Por, Karl Irk, Franz Kelemen farmacist, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grãdinar, Eduard Kugler farm., Succesorul Anton Zeriff, Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farmacist, Victor Roth farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Fritz Czckely, K. Zerbes. — În Fãgãraș: La Domnii: Richard Glein farmacist, M. A. Grãser, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig. — În Cohalm: La Domnii: Ernst Wolff, Eduard Victor Melas.